

OUR LIFE

НАШЕ
ЖИТТЯ

IN THIS ISSUE:

- Г. Журба: Христос в Україні
О. Лотоцька: Слово правди і любови
др. Н. Василенко-Полонська: Мати короля Данила
С. О.: Домівка Відділу СУА
S. P.: Ukrainian Woman in Economic Life

Квітень

Ч. 4

April

1954

ср.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XI

КВІТЕНЬ, 1954

Ч. 4

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату висилати на адресу
909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

**Передплата у Злучених Державах Америки
для членок Союзу Українок Америки
залишається в 1953 р. 2.50 дол.**

Річна передплата для нечленок 3 дол.

Передплата в Канаді 3 дол.

Річна передплата в Англії
й Австралії 1 ф. ст.

Річна передплата у Франції 900 фр.

Поодиноке число 30 центів

OUR LIFE

VOL. XI.

APRIL, 1954

No. 4

Edited by Editorial Board

Monthly publication except August, of the Ukrainian
National Women's League of America, Inc.

909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

Subscription in the United States for members
\$2.50 per year; non-members \$3.00 per year, half
year \$1.75. Subscription in Canada \$3.00 per year,
half year \$1.75. Subscription in England and
Australia 1 pound sterling, per year. Subscription
in France 800 francs, per year.

Entered as second class matter July 8, 1944,
at the Post Office at Philadelphia, Penna.,
under the Act of March 3, 1879.

ПРЕДСТАВНИЦТВА "ЦАШОГО ЖИТТЯ"

КАНАДА:
Mrs. Lewka Romanyuk
1252 Broadview Ave.
Toronto, Ont., Canada
Telephone: HA 6036

АНГЛІЯ:
Mrs. I. Witoshynsky
30, Keighley Rd.
Bradford, Yorks.
England

ФРАНЦІЯ:
Mme. Nina Kovalenko
14, rue des Cannettes
Paris 6
France

АВСТРАЛІЯ:
Mrs. I. Pelensky
136 Forest Rd.
Arncliffe, N.S.W.
Australia

З М І С Т

Г. Журба: Христос в Україні	1	Л. Ненадкевич: Вирізування з настилуван- ням	17
О. Лотоцька: Слово правди і любови	2	Н. Костецька: Свячене	19
др. Н. Василенко-Полонська: Мати короля Данила	3	Наше снідання	19
Є. Розгін: Страсний Четвер	5	О. Кобець: На теплого Олексія	20
С. О.: Домівка Відділу СУА	7	О. Олесь: Проліски	20
Н. Пазунок: Напрявні великої сучасниці	9	Г. Мачук: Ластівочки	21
О. Залізник: Із побуту у Фінляндії	10	С. Матвієнко: Бур, Мур і Буре Вухо	22
К. Антонович: Чи справді українська со- рочка?	11	Про жінку в СССР	23
Посмертні згадки. Десять днів у Фінляндії	12	М. Войтків: Від піонерства до зорганізу- вання	25
S. P.: Ukrainian Woman in Economic Life	13	Вісті з Централі. Річні збори Гол. Управи СУА	26
N. P.: Natalia Vassilenko-Polonska	14	М. Гриньовська: Лінія партії	31
Зірка: Передсвяточні порядки	15		

Обгортку „Нашого Життя“ виконав мистець Святослав Гординський

Христос в Україні

Коли замучений Христос третього дня воскрес із мертвих та вийшов з гробниці, — сторожа римська спала. Скатований, обезкровлений, він подався на пригорбок, щоби спочити.

Була ще ніч, але далеко на сході небо прояснювалося віщим проблиском дня. Христос зупинився на шпилю гори і дивився в даль. Перед ним чорнів понурими звалами камінних будівель зловіщий Єрусалим. Лежала роздолом ціла його батьківщина, — країна, що зрадила його, свого пророка, не визнала, висміяла, скатувала і розпяла.

Дивився на неї з глибоким сумом та печаллю. На устах його блукав прощаючий усміх, а з очей котилися тихі, скорботні сльози.

— Годі бути пророком у своїй батьківщині, — промовив про себе.

Далеко десь, на другім краю землі, був Рим, — центр і столиця безмежної імперії, — цілого тодішнього світу. Там, в імя його правди, яку повістив свому невдячному народові, вмирили люди катовані й мучені, як і він, але не відреклися його, його великої науки вселюдського братерства й любови. Туди мусів іти, бути з тими, що любили його і чекали.

Ісус зійшов поволі з гори й подався на захід. Обійшов море і попростав далі через сирійську пустиню, гори арменські, землями світової імперії. Але до Риму було ще далеко.

Ішов змучений, знемощений, з обсохлими ранами, живля-

чись усім, чим убога й скупа земля цих країн, могла його пригостити.

Аж одного дня вступив у країну, що нагадала йому „обіцяну землю“ його предків, легендарну землю Ханаан. Розгорнулись перед ним безмежні, зеленохвилясті лани. Овіяв пах цвітухих яблунь та вишень, а покालічені, спечені камінням та пісками пустинь ноги його ступили на м'який, теплий, гойкий чорнозем. Над ним вітало небо прозоре та блакитне: зливало на його склоті тернами скроні життетворне тепло і спокій. І враз пройняла Ісусове серце дивна, безжурна радість, як ще тоді, коли немовлятком грався на руках своєї матері. Він сів на межі і, вперше у житті, заспівав.

Досі не співав ніколи, бо й ніхто не співав у його країні, а спів фарисеїв у божницях нагадував йому завжди виття шакалів. Тут, у тій країні, під цим небом і сонцем, співало все: земля, зело, простір і птиці. Співали десь на полях і по галях люди, яких він ще не бачив, але йшов до них. І Христос співав пісню великої радості: пісню свого воскресу; гимн буттю і безсмертю; хвалу Божій величі світа і разом псалом великої туги.

І дивувався сам, звідки взявся у нього такий могутній голос, що линув над заслужаними степами в безмежжя — ніби співав цілий хор Херувимів? А з гаїв, хуторів, з левад повибігали люди в білих сорочках і, побачивши подорожнього, що сидить на межі, задивлений у

сонце і співає так чудно-чудово, прибігли його вітати; просили до себе в гостину, бо саме справляли свято весняної перемоги, коли сонце стає на літньому пружі й перемагає ніч та зиму.

Позносили йому пасок, калачів, глечики з молоком та медом, варені яйця — таємний дар завязі життя. Дівчата несли наручні квіття, всілякого зілля; стелили йому під ноги, квітчали скроні. Молодиці припрошували їсти й пити.

Ніхто ще ніде не вітав його досі такою радістю і щедротою. То ж зрадий, розчулений пригортав їх до себе, цілував, гладив по обличчях. Ломав паску пшеничну, обділяв усіх, щоб усі споживали з ним разом. Брав білі яйця й роздавав їх людям, а люди здивовано бачили на них дивні, червоні квіти, повідбивані з його долонь, а побачивши на руках його рани, обмили їх, приклали цілющого зілля й повели його у святий гай, посадили на муріжнику й співали йому гаївок та веснянок. Жінки показували одні одним ті писанки чудові й самі почали писати їх красками з кори та листків вишневих.

Сцілений, осяйний Христос довго мандрував Україною. Переходив з оселі в оселю, з гостини в гостину. Сідав на межах, балакаючи з людьми. Помагав їм ралити землю, засівати ниви. Кидав жмені пшениці та жита, а з них виростали дивні врожаї. І не знав сам Христос, що засіяв їх правдою і кровю, скорботою і мукою своєю.

Галина Журба

**НАЙСЕРДЕЧНІШІ ПОБАЖАННЯ
ЩАСЛИВИХ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО**

для Управ і Членок Відділів СУА. Вельмидостойній Пані Олені Кисілевській, голові СФУЖО і організаціям-членам СФУЖО. Усім українським установам тут і закордоном. Прихильникам СУА, читачам і прихильникам журналу "Наше Життя"

складають

**ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"**

Символ Правди й Любови

Ще трохи й сповняться дві тисячі літ від смерти Ісуса Христа. А проте — щороку, коли природа воскресає до повного життя, Він умирає. Рік річно від соток, тисячі літ умирає Христос на те, щоб воскреснути у славі. На те, щоб знову й знову пригадати світові, що правди не можна задусити камяною плитою. На те, щоб показати всім засліпленим і недовіркам величезну, незбагнуту силу любови й самопосвяти.

І хоч ми очима душі бачимо Христа, як несе свій важкий хрест на Голготу, хоч і уявляємо собі те світло, що засяло коло гробу, коли Він воскрес, то проте — це тільки символічна смерть.

Наш „Божий Гріб” і радісне „Христос Воскрес” це ж символи любови, найвищої любови й правди.

Тому наші християнські обовязки в цей напrawdę Великий День не кінчаються на радісним привітанні Христа в церкві й на посвяченні паски. Далеко ще не на цім повинні скінчитися вони.

Ми повинні разом із посвяченими плодами землі прийняти у свої серця й Христа. А прийняти Його у своє серце — це значить вглибитися в Його божественну істоту, це значить зрозуміти Його, відчутти й збудити в собі бажання наслідувати Його. Він Бог, а ми тільки люди, й тому зарозумілістю було б із нашої сторони в усьому хотіти наслідувати Його. Та наближатися до Нього під одним оглядом — ми таки мусимо. Мусимо від Нього, Бога й найбільшого чоловіка на землі, вчитися жертвувати „за друзі своя”, мусимо вчитися від Нього складати найвищу жертву зі своїх, особистих цінностей тоді, коли треба рятувати загаль. Так, цього мусимо навчитися від Нього.

Болітиме? А Його хіба ж не пекли рани на хресті, коли Він прохав подати Йому краплину води? Але замість води подали Йому, як на глум, губку, замочену в оцті!

Якже ж ми, люди, можемо вимагати спочуття до себе за свої болючі пожертви для Ідеї, коли не знайшов його Христос?

Знайдуться такі, що будуть сумніватися в наших ідейних поривах, що будуть висміювати наш святий запал і віру в перемогу нашої всенародньої ідеї. Хай і так.

З Нього навіть на хресті насміхались. Навіть тоді, коли власною кровю доказав свою віру у своє воскресення, навіть тоді не вірили й брали на глум. Оніміли тільки тоді зо страху й подиву, коли знайшли відвалений тяжкий нагробний камінь...

Так одного дня оніміють з подиву й страху й червоні гнобителі нашої України. А покищо, ми українки, як ерусалимські жінки, що не втратили віри в Його Воскресення, хоч навіть Христові апостоли зневірилися, всі як одна робім своє діло. Хай висмівають нас маловірки, хай кидають колоди під ноги нам наші неприхильники. А ми працюймо і вірмо, що недалекий вже час нашого всенароднього воскресення, коли воскресне наш народ до свободного державного життя на українській прадідній землі.

О. Лотоцька

Мати короля Данила

В ланцюгу видатних українських жінок, починаючи з княгині Ольги і до наших часів, княгиня Ганна, дружина Романа, князя Галицько-Волинського заслуговує на почесне місце. Здебільшого наші літописи мало говорять про жінок князів, відзначаючи лише видатних — і серед них княгині Ганні присвятив літописець велику увагу.

Чоловік її, Роман, поклав початок нової могутньої держави, коли Київ став занепадати — Галицько-Волинської, яка продовжувала традиції Київської. Він розійшовся з своєю першою жінкою, Предлавою, дочкою великого князя Київського Рюрика, і десь на початку XII ст. одружився з Ганною. До цього часу походження її не з'ясоване. Одні дослідники вважали, що вона була родичкою візантійських цесарів, другі — що вона сестра угорського короля Андрія II, треті — що вона походила з кола волинського боярства, і це було найбільш імовірне.

Року 1205 загинув Роман під Завихвостом, підчас війни з Лешком, князем малопольським, і Ганна залишилася з двома синами: Данило мав 3 роки, Василько 1 рік. З цього часу вона розгортає енергійну діяльність. Вістка про смерть Романа застала її з синами у Галичі. Вона негайно їде до Сянока, щоб зустрітися з королем угорським Андреем II; він визнає її як опікунку дітей і обіцяє допомогу. Тим часом Рюрик Київський, тесть Романа по першій дружині, якого він примусово постриг у ченці, по смерті Романа скинув чернечий сан і з коаліцією князів та половцями, пішов на Галич. Та бояри його перемогли й запросили на престол синів славетного по "Слову о полку Ігореві", Ігоря Новгородсьверського, жінка якого Ярославна, була дочкою галицького князя Ярослава Осмомисла. Приїзд до Галича Володимира

Ігоревича загрожував становищу княгині Ганни та її синів, і вона втікла з ними до Володимира-Волинського. Але Володимир Ігоревич через своїх послів підбурив частину населення проти вдови й синів Романа, загрожуючи спалити місто, якщо мешканці не видадуть княжат. Тоді Ганна втікає з Володимира: старшого, Данила, вивіз один із вірних бояр на коні з собою, Василька же годувальниця ввнесла на руках через "діру" у стіні міста. Ганна з синами і ближчими боярами — Мирославом і Вячеславом, поїхала до Кракова, до князя Лешка. В цьому була теж небезпека, бо Роман загинув у війні проти нього, але Лешко прийняв її добре. Звичайно, крім співчуття вдові, Лешко мав і власний інтерес: опіка над княжатами відкривала перед ним можливість втручання в справі Волині.

Року 1206 Андрій II угорський і Лешко заключили договір і малого Данила, якому було 4 роки, відвезли до Андрія: так Ганна сподівалася закріпити його права на Галичину.

Для Ганни почалося тяжке життя: поки вона перебувала у Кракові різні князі розшматували Волинське князівство і там княжило тепер 8 дрібних князів, родичів Романа. Зважаючи на слабкість їх, деякі бояри теж захопили міста. Сусіди — Лешко Краковський та Конрад Мазовецький дійшли до самого Володимира, пограбували його, спалили багато будинків, і посадили князем Володимирським одного з міцніших князів Волинських, Олександра. Він володів тепер Володимиром, Белзом, і низкою інших міст. Здавалося — спадщина Романа безнадійно розпорошилась. І тут — несподівано, мешканці Берестя, великого, багатого міста, вирядили своїх послів до Кракова просити у Лешка, щоб він дав їм княгиню Ганну з Васильком. Лешко пого-

Ганна Романова,
княгиня Галицько-Волинська

дився, і Берестя зустріло княгиню з сином з радістю і честью — так наче б то побачили живого Романа!

Так, у 1209 р., зроблено перший крок для об'єднання держави Романа під владою його синів. Незабаром Ганна вирядила до Кракова боярина Мирослава: вона скаржилася Лешкові, що Олександр володіє кількома містами, а Василько лиш Берестям. Лешко дав Василькові Белз. Так у руках енергійної княгині було вже два значних пункти-Берестя і Белз.

Тим часом, у Галицькому князівстві йшла боротьба за владу. Року 1210 угри взяли в полон князя Романа Ігоревича і стали правити самі, спираючись на "угрофільську" групу бояр. На чолі їх стояв боярин Володислав Кормильчич. Угорська окупація була тяжка, і в 1211 році бояри знов звернулися до князів Ігоревичів, закликаючи їх прийхати й княжити у них. Знов прийхали брати Володимир, Святослав і Роман і посіли Галич, Перемишль, Звенигород. Але вони почали нищити заможніших бояр, не довіряючи їм: страчено тоді коло 500 голов, решта повтікали.

Тоді згадали бояри про Данила і звернулися до короля Андрія з проханням відпустити до Галича Данила, як "отчича" його. Данило поїхав з цими боярами та угорським вій-

ськом. Та подорож виявила, як ненавиділо населення угрів: Перемишль, Звенигород, Галич треба було брати силою. Нарешті — Данила “посадили на стіл” батька його. Тоді княгиня Ганна, яка не бачила 6 років свого сина, покинула Василька в Белзі, і приїхала до Галича. Але тут бачила вона загрозові явища: галицькі бояри викупили з угорського полону своїх князів, Ігоревичів, і повісили їх “мсти ради”, як писав літопис. Взагалі, галицькі бояри з давніх часів звикли до більшої незалежності, ніж бояре в інших князівствах України. Вони були заможні, багато з них мали садиби — замки на схилах гір, мали власні дружини, і князям доводилось рахуватися з ними. Князь Роман з трудом підкорив боярство галицьке, спираючись на середню верству — міщан. Між боярами та княгинєю Ганною незабаром почалися конфлікти, тому що вона хотіла правити сама за десятилітнього Данила. Закінчилося тим, що вони вигнали її з Галича. За допомогою угрів і володимирських бояр вона повернулася до Галича, але незабаром покинула його, вже разом із Данилом, і втікла до Угорщини. А в Галичі стався єдиний в історії княжої доби факт: в 1213 р. князем став боярин Володислав Кормильчич.

В той же час, Лешко повернувся до Белз Олександрові. Тоді бояри Белзькі, вірні Романовичам, покинули місто, і з Васильком перейшли до Каменця (волинського). До Каменця приїхала і Ганна з Данилом. Галицьке князівство було на довгий час втрачено для синів Романа. Але, користаючись з заворушень у Галичі, і захоплення Галицького князівства угорським королем, який коронував галицьким королем свого сина, і одружив його з дочкою Лешка, Ганна добилася, що Лешко передав Данилові Володимир. Так значна частина Волинського князівства належала Данилові та Василькові. Бурхливі події в Галичині закінчилися на деякий час вокняженням Мстислава Мстиславича. Року 1219

Данило одружився з його донькою і став його спадкоємцем. Тоді княгиня Ганна пішла до монастиря.

Проте — на цьому не закінчилася її діяльність: року 1253, коли Данило завагався — чи погоджуватися на союз з папою, об'єднання церков і коронування — “убеди Данила мати его” — лише літопис. З того можна припустити, що протягом цих 34 років, що вона була в монастирі, і в важливих випадках Данило звертався до неї по пораду і вона підтримувала його.

Такий образ можна створити собі на підставі свідчень літопису: інших джерел ми не маємо. В цій постаті нас вражає надзвичайний дипломатичний хист княгині: вона звертається то до Андрія II, то до Лешка, і добивається визнання своїх прав, як регента, добивається поновлення прав синів, без вій-

ська, без реальної сили — досягає поновлення держави Романа. Вражає й друге: відданість їй волинських бояр, які рятують її синів, самовіддано допомагають їй — очевидно вірять в її розум, здібності. А крім того — вражає непересічність княгині Ганни: вона не лише — вдова по князі, не лише мати, що любить синів: вона державниця, і добивається для синів держави, ризикуючи своїм та їхнім життям, відриваючи від себе старшого сина — аж на 6 літ, але цією ціною сподівається вона зберегти для нього Галицьке князівство.

Так з сторінок літопису вимальовується для нас забута нащадками, видатна українська жінка, жінка-державниця, жінка-героїня, що зберегла Данилові державу.

**Проф. др. Наталя
Полонська-Василенко**

НОВІ КНИЖКИ

Наталя Полонська - Василенко: До історії повстання на Запоріжжі 1768 р. Науковий Збірник ч. 1., присвячений світлій пам'яті першого президента Української Вільної Академії Наук Дмитра Івановича Дорошенка. Нью Йорк, 1952.

Вшановуючи ювілей нашої вченої, що здобула собі визначне ім'я в науковому світі, цікаво нам познайомитись із зразком її праці, що їх так багато вона видала на своєму житті. На жаль, мало з того доступне тепер українському читачеві, а деякі її праці, хоч уже викінчені, чекають друку.

Тому сягаємо по найлегше доступний Науковий Збірник УВАН, де надрукована невелика її праця. Як відомо — Наталя Полонська-Василенко історик Запоріжжя, і їй завдячує ця доба нашої історії цілком нове насвітлення. Це й зясує нам цей науковий нарис. Дослідники історії Запоріжжя, між якими вона віддає особливе місце Аполлонові Скальковському і Дмитрові Яворницькому, не могли вийти з-під впливу романтизму і добачували в

Запорізькій Січі „орден безженного товариства“, що відзначався „єдністю“ та патріархальною слухняністю. Тим часом часті повстання козацьких низів проти Січової старшини вказують на певні течії, що нуртували між козацтвом. На підставі одного такого повстання Наталя Полонська-Василенко аналізує їх, кидаючи світло на прагнення козацької маси.

На тлі цього наукового нарису виростає у всю висоту постаць останнього кошового Січі. Петра Калнишевського змалювала авторка тільки як представника козацької старшини, яка протидіяла цьому повстанню. Та з цих кількох рисів, із його заходів для збереження запорізьких земель, уже зарисовується постаць державного мужа. Їй і присвятила Н. Полонська-Василенко нову свою працю, що була відчитана на ювілейному науковому зїзді у Нью Йорку.

Побажати б тільки, щоб свої наукові праці могла наша ювілятка побачити якнайскорше в друку. **Л. Б.**

Страсний Четвер

(Перша зустріч)

Була весна 1919 року. Ми жили тоді в с. Немиринцях на Поділлі, де на парафії священиком був мій батько о. Тимофій Туркало. Був страсний, чи як кажуть на Поділлі, Живний Четвер. Люди готувались до Великодня. Жінки білили хати, пекли баби і паски, а чоловіки поралися то на городах, то на подвір'ї.

Надворі пахло весною. На грядках зеленіла цибуля, часник і ранні квіти. Кожний провадив свою роботу. Багатьох турбувала думка, що вже близько большевики. Українське військо відійшло на захід, а завойовників іще не видно було. Що воно за большевики, ніхто ще не знав, бо не бачив їх у селі, а чули за них багато, здебільшого поганого.

Село Немиринці, розкинулося на горбах довгою смугою. По середині великий став, по один його бік на терасовому

схилі наша садиба з великим вишневим і сливовим садком, та квітником перед хатою.

Квітник плекала моя старша сестра Галя. Яких тільки квітів в неї не було! Від провесни до пізньої осені цвіло і пахло біля хати. І в цей Святий Четвер, сестра упорядкувала до свят свої грядки, сапала чи підготала ранні квіти.

Біля нашої садиби, на північний схід від неї, стояла біла церква, обсаджена липами, а на північ — школа. Навкруги садиби, як вартові на стійці, височилися тополі і ясені. У нашій хаті теж готувались до свята. На Страсний Четвер завжди припадала найголовніша робота — пекти баби. З того приводу всі мали багато клопоту, але найбільше метушилася по хаті двохрича сестриниця Женця. Усе її цікавило: — що бабця пече, що тьотя робить, чому дідько не хоче розказувати казку. „Дідю, розкажіть про вовка, як вовк давав чоловікові хвоста обтертися” — приставала Женця, тупцюючи в глибоких дідових калюшах, у які вона взулася для розваги. Вона дивувалася, що дідько не звертає на неї жодної уваги. А тим часом, на душі в діда не було спокою. Він стояв біля вікна і дивився на греблю, що за ставом, на село — чи не видно вже непроханих гостей? По той бік ставу, за селом, видно було клатик поля із зеленим житом. Це було його поле, він його минулої осені посіяв, але... чи доведеться збирати це жито?.. Він був у цьому селі на парафії, як священик, уже тридцять років, усе, що було перед його очима: і це зелене поле, і ставок, і жонка сільська хатина, — такі були йсму знані і такі рідні, та мабуть вже недовго тут бути, — роїлася думка.

Почувся стукіт у двері. Була одинадцята година. Воїг схвилюваний економ з панської садиби, тільки й промовив: „Ба-

Конкурс української писанки відмітив окремо стилізовані українські писанки Оксани Лятурицької. Ось зразок її писання: „Коники“. Тло червоне, розвід жовтий і зелений.

тющко, большевики в селі”, — та й вибіг із хати. Проійшло кілька хвилин, і садибу оточили большевицькі вершники, озброєні рушницями, револьверами і шаблями, а через груди у кожного з них висіли кулеметні стрічки з набоями. Тоді вони ще звалися червоногвардійцями.

Мабуть і татари не нападали в такій кількості на беззахисну садибу. Щось із десятка тих червоногвардійців підіхало до хати, позлазили з коней та й до хати. З ними був командир-комуніст, як виявилось пізніше, освічений, а найбільше наштапаний Марксом і Леніним. А решта з них, коли судити з того, що вони робили в хаті, то були бандити. Влетівши до хати, один з них гукнув до батька: — „Где спрятал економма?”

Вони економма застали в панській садибі, але він якось їх обдурих і вибравшись непомітно, побіг попередити нас про прихід большевиків. Видно хтось сказав большевикам, що економ побіг у садибу священика.

„Я його не ховав”, — відто-

Із конкурсу української писанки, переведеного Союзом Українок Америки в 1952 р.:

Гуцульська писанка Марії Кравчук із Дітройту дістала третю нагороду. Тло темно-вишневе, розвід жовтий, помідоровий і білий.

вів спокійно батько. „Він тільки повідомив мене про ваш прихід і вибіг із хати” „А ето кто?” — показуючи пальцем на священникового зятя, запитав один із них. „Це мій зять” — каже батько. Не повірили. Тоді батько запропонував запитати в сільських дітей, що їх набігло вже повне подвіря. Повели священникового зятя на двір і запитали у дітей: „Ето економ?” Діти захитали головами, що вони того плана не знають. Він таки рідко бував в нашому селі, то й куди було їм знати його. Тай тепер, сплотивши зі страху, він уже жалів, що приїхав з Кам'янця-Подільського до теста по харчі. Це був чоловік старшої сестри. Привели переляканого назад до хати і заявили, що робитимуть обшук. Загрозили, що як найдуть зброю, то всіх перестріляють тут на місці.

Уся ця банда кинулася, хто куди і до чого. Перевертали все, що було в хаті: софу, комоди, буфет, шафи з книжками. Сестри, яких було тоді вдома три, сліdkували за більшовиками. У хаті почалася велика метушня. Тісто, яке мама розчинила уранці на паски, приходилося утовкувати, щоб не вилізло з діжі. Усі з переляканими очима сліdkували за більшовиками, ходячи за кожним і пильнуючи, що вони роблять. Один червоногвардієць нагнувся був до буфету, а в нього із за пазухи випав срібний ополонник. Украв десь в ішому місці. Він швидко вхопив його і знову запхав за пазуху.

Коли червоногвардійці перетрушували речі, начальник зайшов до вітальні, за ним пішов і батько. Побачивши на стіні портрет проф. М. Грушевського, зауважив: „Что ето ви етово контрреволюціонера держіте у себя?” — „Хіба ж це контрреволюціонер, це голова нашого уряду”, — відповів батько, — „а до того ж ще великий наш учений, історик”

„Какой он історик, я не знаю, а что он контрреволюціонер, то ето я знаю харашо, он пригласіл немцев в Україну, он організовад Центральную Раду, в

которой собралась сама буржуазія, помещікі і генерали”

Батько намагався довести йому, що в Центральній Раді поміщиків немає. Та дарма. Напханого комуністичною пропагандою більшовицького командира, годі було переконати. Критикуючи постанови Центральної Ради, він вихваляв більшовицькі гасла. Цитував Маркса, Леніна, Троцького, говорив про революцію і диктатуру пролетаріяту. Говорив, що тільки більшовики поведуть усіх до щасливого майбутнього життя. Батько доводив своє. Як простолінійна і відверта людина, батько намагався переконати більшовика, що більшовицька політика не вірна, що вони програють, і загублять революцію.

Треба тут зауважити, що батько таки дуже цікавився політикою, активно брав участь в українському відродженні та розбудові українського життя. Він напр., читав курс української мови на учительських курсах в Проскуріві, передплачував всі українські видання того часу. А найголовніше, що ще до приходу більшовиків, він у церкві відверто вів проти них пропаганду. Наприклад, висміваючи вживання слова „товариш”, він завжди називав більшовиків „товариною” Мабуть ніколи не припускав, що колись прийдеться дискутувати з такою „товариною”

Полеміка точилася досить довго. Начальник не цікавився, що роблять його вояки; очевидно, що це у них було системою і дозволялося грабувати, бо тим трималась більшовицька армія. Розмовляючи з батьком, він вдавав, що нічого не бачить, але був дуже здивований, що ось тут такий відвертий священник дозволяє собі говорити такі речі, яких він не чув від інших. З розмови видно було, що то був один з т. зв. на початку революції, „ідейних, російських комуністів” У кімнаті, де вони розмовляли, знаходилася велика бібліотека, де були не лише російські класики, а і все, що виходило друком в українській мові. Тут бу-

ли комплекти „Київської Старини”, „Літературно-Наукового Вісника”, „Української Хати” і інші. Були всі видання красного письменства, що виходили друком не лише на Придніпрянській Україні, а й у Галичині і навіть в Америці. Батько демонстрував комуністові ці видання, доводив про велич української культури, а також, що більшовизм чужий українському народові, не має у нас ґрунту, а тому, рано чи пізно, він в Україні мусить шезнути. На твердження комуніста, що Росія дала Україні культуру, батько відповів, що російська культура позначилася тільки тим, що замість наших свиток і брилів росіяни принесли піджаки і кашкети. Шкіл, лікарень, лікарів не було і немає. Що весни і осени, пошесті косять людей, а рятунку жодного. „Ви собі в своїй Московщині, каже батько, робіть, що хочете, а в Україні ми самі лад наведемо, тільки ви нам не заважайте” Більшовик засміявся і гордовито промовив: „Росію ми деліть не будем, і везде наведемо порядок”. Так вони сперечались і кожний стояв на своєму.

Увійшла сестра з дитиною на руках і почала просити батька негайно дати ключі від письменного стола, бо арміїці вимагають відчинити шуфляди. Батько заметушився, ніби шукаючи ключів по кишенях, і далі провадив розмову. Він згадав, що ключів не можна дати, бо тоді прийде кінець усім. Тим часом сестра глянула що той самий армієць, що стояв біля батькового стола, вже порецьється біля куфра, і вона побігла подивитися, що він буде звітля тягнути. Порившись у куфрі, і не знайшовши нічого цікавого для себе, він знову повернувся до батькового письменного стола, в якому три шуфляди були відкриті, і з них уже забрали гроші, а папери порозкидали по підлозі, та дві шуфляди ще були замкнені.

Більшовик підняв шаблю і закричав: „Аткривай, а то буду рубіть” Сестра знову побігла до батька вимагати ключі,

(Продовження на стор. 8)

Домівка Відділу С У А

— Добрийдень, — вітаємося з господинею дому С У А у Філадельфії. Слідє коротка гутірка та мене охоплює цікавість оглянути дїм, той, що про нього роками мріяли, плянували і врешті цю мрію зреалізували.

Простора, ясна зала нарад. Ось і збірка писанок, різьби, кераміки — це перші експонати майбутнього музею С У А. По білій скатертї стола положена чудова „дорїжка”. Де ті руки, що її вишивали? Щось щемить коло серця — Батьківщино!

— Цей образ привезли делегатики зі скитальщини на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, пояснює п. Лотоцька. Мов на екрані майнули спогади нашого таборового життя „бездержавних”

Ясними очима дивляться на нас із портретів Леся Українка й Наталя Кобринська. Немов питаються: як здійснюєте наші кличі?

Нї! В тому нашому домі С У А не можна забути, хто ми, бо це острівець, де з кожного закутка дише своїм, рідним, незабутнім. За тими столами працюють люди, віддані всеціло українській справі. Це серце праці для 60 Відділів С У А.

Щастя Боже!

Багато церков, Народніх Домів, Клубів допомогло наше жіноцтво побудувати в З Д А. Так наказувала честь і обовязок українки, щоб наше релігійне і національне життя мало змогу розвиватись і поглиблюватись у душі першої імїграції.

— Бачите, то наша церква, купили тому 30 літ. Добудували залю, школу. Важкі були часи, мало заробляли... але любсь до свого нам допомагає і вірте, що більше давали на народні цілі, як нині дають.

— А то наш Народній Дїм, ось велика зала, тут відбуваються концерти, академії, забави... Там бара, цю малу залю займає читальня, в тій кімнаті наші чоловіки грають білярд, тут є „офіс” Нар. Дому, у тій кімнаті Відділ У.Н.С. Ходім на

долину, це кухня і буфет. Уживаємо їх на забаву, на весілля...

— А де ваша кімната, для Відділу С У А?

— Та ж це, голубонько, все наше, відповіла гордо голова С У А.

Проймає пошана для тих жертвенних людей, тих перших основників, а між ними жінок, членок С У А.

Через рік входжу до імпрезового комітету Відділу С У А. Треба було негайно зробити засідання. Куди не прийшли, всюди повно людей і ввічливо нам сказали:

— Нам дуже жаль, але будемо вам перешкоджати! Може знайдете спокійніше місце в будинку...

Ходили ми, ходили по цілому будинку та вільного кута не знайшли. Вкінці опинились на сцені. Зачинаємо, бо вже пізно... Та через десять хвилин прийшов гурток хлопців, чемно привітали нас і почали уставляти декорації, гримаючи молотками та стукаючи драбинами.

Ми вийшли. — Прошу, ходіть до мене в хату, сказала голова, нам треба таки подумати про свою домівку.

Чи справді праця Відділу потребує своєї домівки?

Наше членство тільки в одну неділю зустрічається на місячних сходах. Тут ідуть урядові справи: зїти, дискусії, внески, ухвали і це заповнює нам увесь час.

А де ж інші неділі? Чи використовуємо їх для жіноцтва С У А? Чи не варто було б зїтись для розваги, для обміну думок, а врешті для товариської гутірки?

Уявїм собі, що в нас є домівка Відділів С У А. Чиста, привітна, прибрана портретами визначних жінок, вишитий рушник над портретом, десь і килим із старого краю на стїні взявся і на столі вишивка, а тут і карта України висить, на ній членки позначили прапорцями свої рідні села чи міста. Бачимо і знімки з життя Відділів, світлину кожної управи Відділів (Закїчення на стор. 12-їй)

Із річних зборів Головної Управи С У А

Сидять зліва: пл. О. Климиншин, І. Рожанковська, І. Бенцаль, С. Онуфрик, М. Бабак, А. Кульчицька, А. Федуняк, С. Пушкар, О. Лотоцька, голова, К. Пелешок, О. Шустакевич, К. Ярош, П. Пецюх, К. Гардецька, М. Марусевич, Л. Бурачинська, А. Сивуляк, О. Гординська.

Страсний Четвер

(Закінчення зі стор. 6)

думаючи, що він так захопився розмовою, що не розуміє, чого від нього хочуть. Коли вона вдруге сказала, що порубають стіл, якщо він не дасть ключів, батько, не дивлячись на дочку, всуває одну руку в кишеню, але назад її не витягає. Тим часом більшовик, що дуже цікавився замкненими шуфлядами, побачив під батьковим ліжком валізу і поліз за нею. Маленька Женця, що сиділа на руках у сестри, почала плакати. Сестра, не дочекавшись ключів, побігла з дитиною до кухні, щоб там її заспокоїти. Армієць, переглянувши все, що було у валізі, знову повернувся до стола, біля якого зібралось їх кількох. Вони термосили шуфляди, але ті не піддавались. Побачивши це, наймолодша сестра Надя побігла до вітальні, щоб узяти в батька ключі, і в цей час, чудом справа повернулася на добре. Командир гукнув до червоногвардійців, що стояли біля стола, обшукати горище.

Мама ходила з кімнати до кімнати і з сумом дивилася на все, що робиться в хаті. Їй незрозуміло було, чому батько не дає ключів від стола. Вона добре знала, що грошей там немає. Гроші були в іншій шуфляді і їх уже забрали. Та розмірковувати над цим не було часу, бо армієць уже вимагали відчинити горище. Мама, відмикаючи горище, сказала, що там є офіцерські речі. Почувши це, червоногвардійці, притомом кинулися на горище, там було десять валіз, що залишили офіцери царської армії, покидаючи фронт разом з солдатами, коли настала революція. Дотягнувшись якось до нашого села, деякі з них зайшли до нас і попросили перетримати їхні приватні речі, до кращих часів. Більшовики не слухали маминих пояснень, як ці речі потрапили сюди. Відчуваючи поживу, вони, один поперед одного поспішали на горище. Умить всі замки були скручені і валі-

зи розкриті. У валізах усе нові речі: — чоловічі вбрання, чоботи, черевики, матерія на костюми, светри і багато чого іншого. Більшовики скидали свою одежу і одягали на себе нові френчі і взуття. А чого не могли на себе натягнути, запихали за пазуху.

За тими валізами, під стріхою лежали приховані дві військові рушниці. Впустивши більшовиків на горище, мама, не пішла за ними, а вернулася до їдальні, де ми зібралися в очікуванні чогось страшного. Мама увійшла бліда, сірі очі ще глибше запалися, вона обвела нас всіх очима і зупинилася серед хати. Оля сиділа, притулившись до себе дитину, з широко відкритими очима, повними жаху. Чоловік найстаршої сестри, нервово ходив по хаті, тримаючи перед собою міцно стулені руки і переляканими очима бігав по присутніх. Всі ми прислухалися до того, що діється на горищі, але крім тупотіння ніг, нічого не було чути. З кухні показалась голова нашого робітника Вікентія, він кивком покликав маму і запропонував винести щонебудь з хати, поки більшовики на горищі. Мама нічого не сказала, а тільки махнула рукою; цей рух говорив, що вже пізно. За кілька хвилин у дверях із вітальні, показався командир. Він глянув на нас, і повернувшись знову до батька, з перехвалкою процитував: “Єслі ми уйдьом, то так хлопнем дверью, что вся Европа содрогнется” Це були слова відомого провідника більшовицької революції, як погроза західному світові. По цих словах, командир вийшов до кухні і подав команду своїм армієцям “на коні”

Більшовики затупали чобітьми по драбині, збігаючи з горища, з награбованими речами до сіней. Ми кинулися до вітальні, де батько сидів з пригаслими очима. Від хвилюван-

ня обличчя його стало червоно-фіялковим. Він дивився на нас пригніченим поглядом. На мамине запитання він не відповідав. Вбігла робітниця і сказала, що червоногвардійці сіли на коні і поїхали з двору. Всі ми перехристилися, а мама проказала “Слава Богу”

Не вірилося, що лихо обминуло нашу хату. Мама підійшла до батька, взяла у нього з кишені ключі від письмового стола, і пішла відмикати ті дві шуфляди, що до них так кортіло дібратися більшовикам. Відчинивши їх, вона мало не зомліла — в одній шуфляді були патрони до рушниць, а в другій револьвери з набоями. Це батько назбирав у саду, після того, як їх покидало військо, тікаючи з фронту. Тай чому було не збирати, це ж знадобиться нашому війську — так думав батько. Дві рушниці віддав був мамі заховати на горище, і не сказав, що саме заховав у себе в шуфлядах.

Коли більшовики відіхали батько відійшов з свого приголовшеного стану, сказав Вікентію забрати всю зброю в рядно і віднести в сад і там приховати. Мама з робітницею пішли пекти паски, а ми взялися впорядковувати кімнати. Після страшного погрому в хаті запанувала тиша. Всі мовчки працювали, тільки час від часу зітхали.

Батько одягнувся і пішов до церкви. Ми також скоро пішли на Страсті Господні.

Перебування більшовиків на Проскурівщині в 1918 році тривало недовго, бо за кілька місяців Укр. Армія відігнала їх аж за Дніпро. Тільки через рік, коли знеможена Українська Армія відійшла за Збруч, більшовики знову появилися в нашому селі, на Проскурівщині, і за цим разом вони остаточно розгромили наше господарство.

Евгенія Розгін

Напрямні великої сучасниці

(Сприводу її 70-ти літнього ювілею)

У багатьох людей живе уява про жінку науковку, як про якусь життєву аномалію, як про жалюгідний образ „жінки в чіпці академіка”, що зникла вже для родини, для життя. Цілком вите заперечення цих поглядів викличе сама поява однієї нашої великої сучасниці — визначної української вченої. Це дама старшого віку з незатертими слідами жіночої краси, із стрункою постаттю, що своїми рухами свідчить про її вроджену елегантність, з обличчям, в яким свobodно грає усміх, принесений із „степової Гелляди”

Це Наталя Дмитрівна Полонська-Василенко, заміжня Моргуна — др. історичних наук, професор університету, дійсний член академій і наукових товариств (УВАН, Інтерн. Вільна Академія в Парижі, НТШ). Це людина, яка не цуралась життя, а сприймала його світла й тіні.

Нехай хоча на мент промгнє у нашій уяві молода амазонка-вершник, що мчить у соняшний простір літа, або чи завирує в танку гнучка дівоча постать, чи розпроміниться лице на звуки музики, — і ми уже поринули в світ її молодечих літ, сповнених радості, щастя, життєвих мерехтливих приман...

Виростаючи в родині артилерійського генерала — її батька, що близько стояв до українського громадського і культурного руху своїх часів, молода Наталя Дмитрівна вже за юних своїх років прислухалась до ритму українського життя і шукала собі належного й гідного місця в нім. Освіта — це шлях туди — у суть життя, в орбіту її дії. Гімназія закінчена з медаллю 1901 р., вищі Жіночі Курси (1911 р.), державний іспит в університеті св. Володимира в Києві (1913 р.) — це кроки в її освіті. Педагогічна праця у Н. Полонської-Василенко починається 1910 роком у середніх школах Києва. І нарешті 1912-13 рік — початок академічної кар'єри — асистентура при кате-

дрі історії і методики її викладання. 1913 р. виходить друком її велика праця „Культурно-історичний атлас”, де головна увага приділена Україні, що й викликало переслідування з боку російського уряду, а саме виключення цього атласу з навчальних закладів.

1916 р. для українського жіноцтва визначна дата: того року перша українка здобула докторуру в Київському універси-

Проф. др. Наталя Полонська-Василенко

теті. Цією жінкою була Наталя Полонська-Василенко. Від тоді стає вона на вищій ступінь наукового діяння: стає професором цілого ряду високих шкіл Києва, а з 1924 р. працює в Українській Академії Наук.

У Наталі Полонської-Василенко коло 200 власних наукових праць, з яких 100 появилося друком. Багато праць загинуло в рукописах під час 2-ої світової війни. Багато цінних рукописів авторка зберігає ще в себе ненадрукованими. Найбільше труду, праці й духових зусиль її особистості коштувала капітальна праця її життя „Заселення південної України в середині XVIII. ст.” Вихід цієї праці був подією в науковому світі. Недармо ж історики твердили потім, що це Н. Полонська-Василенко відвоювала від

Москви Південну Україну, яку москалі звали „Новоросією”

Вона доказала на основі довгих архівних студій, що населення Південної України було не російським, а українським. Ця тема була взята за підставу її докторської дисертації. Визначною є також її праця про промисловість України. Н. Полонська-Василенко працює в архівнім світі з запалом, надхненням, пристрасною, — вона докопується до самих джерел правди про Україну й виносить її як неоціненний скарб на світ Божий.

Ось епізод з її життя з-перед давніх літ: Весна у Києві, пишно розцвітає Ботанічний сад біля величної, емпіричної будівлі університету св. Володимира. У вільні хвилини ведеться розмова двох друзів, колег праці, інженера Моргуна і проф. Н. Полонської-Василенко.

— Весна в Ботанічному саду завжди збуджує в мене настрій колишньої юности, — пригадує свої слова давній, але молодий духом інженер.

Н. Полонська-Василенко помахом руки каже на вікна 2-го поверху університетської будівлі:

— А я найкращі дні мого життя провела в Архіві Давніх Актів...

Цей епізод висловлює всю правду її життя — її найкращих днів... Ворожа рука окупанта не раз виривала Наталю Дмитрівну з того її світу й тоді — й тоді, коли мусіла переривати виклади в школах за большевицької влади, й тоді, коли її виключали як „ворожий елемент” з Української Академії Наук у 1937 р. Наталю Дмитрівну одначе не заломило це; вона з гідністю винесла прапор української науки і поза межі України і вже 10 літ невтомно працює у своїй науковій і педагогічній діяльності в майже невідрадних емігрантських умовах на німецькій землі: вона професор історії УВУ, дійсний член УВАН, НТШ

(Закінчення на стор. 10-ій)

Із побуту у Фінляндії

(Докінчення)

Виставка домашнього промислу і народнього мистецтва: кілька просторих заль — експонати доцільно, систематично й естетично розложені. Різноманітні вироби з шкіри, рогів і кости ренів, зі шкір фок та інших північних звірів, з остей великих риб, з дерева і заліза, з кори і лика.

Багато тканин, вовняних, пропагованих тоді на покрівлю м'яких меблів, і льняних на завіски, скатерті, покривала. Вишивки переважно білим по білому, щось як наше вирізування і мережки. Наші тканини, килими і вишивки куди кращі, різноманітніші комбінацією узорів і красок. Але елегантний пенсіон в Мункенес коло Гельсінкі, де примінено лише тканини народнього промислу, на меблі, покривала і завіски, ро-

бив дуже гарне і естетичне враження.

Все це були вироби фінського сільського населення, обіднаного в дрібних сільсько-господарських і виробничих кооперативах. Кооперація розвинена там добре, особливо зразково поставлена була молочно господарка. Наші львівські кооперативні провідники були в пізніших роках у контакті з фінськими для обміну ідей і досвіду і знали з міжнародних зїздів їх кооперативного провідника Таннера.

Цікавим місцем для обсервації місцевого побуту і темпа його життя — є все базар. І базар у Гельсінкі був цікавий — хоч не такий великий і багатий — як приміром Нашмаркт у Відні і не такий кольоритний — як у Фльоренції чи Римі з маюю овочів і квітів.

Наче бачу площу при самім побережжі морського заливу — багато човнів, повних риби, яку продають фінські рибалки просто з човнів. І закутані фінські селянки на вузьких санях з своїм добром та професійні перекупки при своїх страганах. Порозуміватися з ними помагає мені моя домашня помічниця, стара жінка з Карелії — що бувала довгі роки в Петербурзі та знала російську мову.

Покупці — міські жінки — ділові і скромно одягнені — такіж скромні і обраховані їхні закупи. Щоденним харчем пересічної фінської родини це набіл, вівсяна каша і хліб-палянци (нагадувалися бойківські ощипки), картопля передусім і дешева риба, селедці і головно дрібна рибка "салака", — їхня національна страва.

Приглядалась я до місцевого побуту не лише у столиці. Відвідини у заможного хлібороба Каскінена, що жив на острові — з Гельсінкі кілька годин їзди кораблем — дали змогу побачити патріархальну хліборобську родину, сільську хату і господарку. Господар, тоді посол

до парламенту з аграрної партії, гостинний і привітний, дуже цікавий у господарськими справами України.

У присутності там нашої емалерки Марійки Дольницької замовив картину з українського сільського побуту. Молода, початкуюча тоді малярка сповнила його просьбу і згодом на стіні вітальні висіла картина: — українські сільські дівчата при криниці.

Серед сільської природи прожила я з дітьми кілька тижнів в літній місцевості Гранкуля біля Гельсінкі, серед соснового ліса. Тоді була там зі мною Ольга Басараб, що приїхала з Відня і любила лісню тишиною.

Відвідала я старе східнофінське місто Віпурі (Віборг), що враз з Карелією і багатим копальняним центром Петсамо мусіли фіни віддати Росії — після останньої війни. На північний захід була я найдалше в місцевості Карунгі на шведській границі.

Найбільш цікавою була плава кораблем здовж берегів безчисленних озер, получених з собою сплавними каналами та природними проливами. Більш тижня придивлялась я прибережним лісам, пристаням і лід час причалів населенню цієї корінно-фінської частини країни.

Мальовничі околиці Саванлінни; старинний замок Оляфсбург; величчя своєю силою і могутнім шумом Іматра — сулерниця Ніягари, найбільший водопад Європи; і менший, але більш природний та дикий водопад Валінкоскі. І знане Пункахарійо; оглядаючи його, пригадувала я виклади геології нашого географа, професора Степана Рудницького, про леднякову добу, мандрівки ледівців, і морени, про це ж саме Пункахарійо.

Не багато у нас писалося про Фінляндію й її мешканців. Особливо в красному письменстві — і не знаю наскільки їхні пись-

НАПРЯМНІ ВЕЛИКОЇ СУЧАСНИЦІ

(Закінчення зі стор. 9-ої)

й Інтернаціональної Вільної Академії в Парижі.

В особі Наталі Дмитрівни Полонської-Василенко поєднується високий науковець і педагог, глибока патріотка-державничка, щиро релігійна людина, яка, як історик Церкви, прямує до повного зєднання християнської Церкви, та громадська діячка, яка в багатьох випадках являється стимулом для гідного й корисного для громади рішення в поважних справах. Н. Полонська-Василенко є діяльною членкою ОУЖ в Німеччині й стоїть постійно в діловому звязку з українським організованим жіночим світом.

З певністю можемо одначе сказати на закінчення: др. історичних наук Н. Полонська-Василенко, „жінка в чіпці академіка”, і в свої 70-ті роковини не втратила свого особистого чару, почуття краси і радості життя, а сумовитий погляд її очей звернений і тепер у сторону київських гір, кипучого Дніпра, степів...
Н. Пазуняк

З листів до Редакції

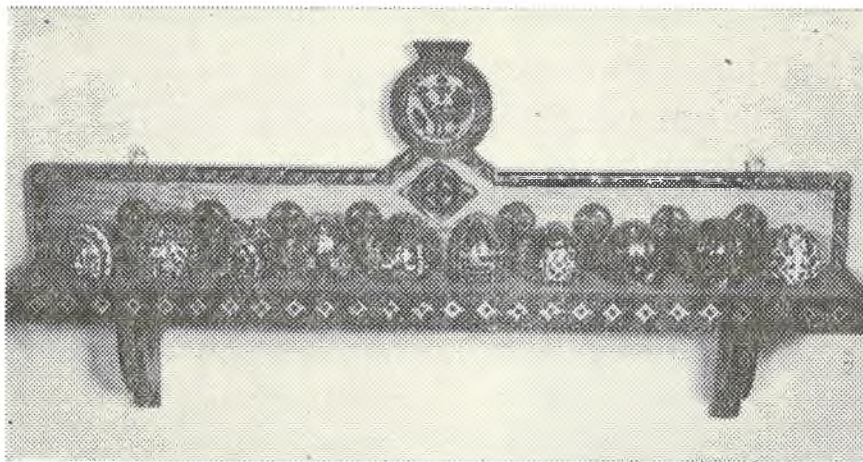
ЧИ СПРАВДІ УКРАЇНСЬКА СОРОЧКА З КИЇВЩИНИ?

Ми боремось із великими труднощами, щоб показати, який саме повинен бути український орнамент, українська вишивка, показати зразки цього вишивання... А Ви в Вашому журналі (Наше Життя 1, 1954) подаєте зразок, як ні в якому разі не треба вишивати українську сорочку!

У Москві, фабрики мила, щоб принадити покупця, додавали до кожного кусника взори до вишивання. Це були якраз такі рожі, як Ви даєте на Вашій останній сторінці (ч. 1, 1954 р.). Москва підсунула ці взори, й пішла мода їх вишивати, але ж ми повинні підтримувати наші українські мистецькі традиції, а не брати те, що нам підсовує Москва!...

Олена Пчілка була добрим знавцем українського вишивання, все своє життя збирала укр. народні взори і видавала їх. Вона дуже протестувала проти вживання московських рож на сорочках, пишучи: „Зразки вишиванок, так само, як твори народнього слова, або пісні, можуть псуватись, калічитись“ — „Такі зразки стилю спотвореного, з тим неподобним зубям, та ляпанями здоровими квітами (трояндами, рожами) можна побачити не тільки на вишиванках у городянок, а й на виши-

менники займалися українською тематикою і як зображені в них українці. Але в книжці Івана Лободи з фінсько-польської війни: „Вони прийшли знову“, виданій у 1953 р. в Вінніпегу, дуже живо й плястично описує автор ту велику трагедію, що відігралася на оборонній лінії Маннергайма. Де в засніжених ледачо-морозних пустелях фінських лісів зустрілися неуступчиві й немилосердні супроти ворога фіни й українські відділи червоно-армійців, вислані на фінський фронт Москвою, щоб „менші брати“ винищували себе власними руками. **Олена Залізник**

Писанки укладаємо на різьбленій полиці

ванках селянських“ („На Чужині“, 1947 р.).

Василь Григорович Кричевський, великий знавець українського мистецтва, який тонко відчував і розумів український орнамент, де б він не був і яку річ він не прикрашав би, вів упродовж усього свого життя боротьбу за чистоту нашого стилю. Він також абсолютно відкидав ці рожі в нашому орнаменті, які прийшли як чужі впливи, а ми, його учні, мусимо цю боротьбу за чистоту нашого стилю продовжувати. Мусимо підтримувати віками вироблену нашим народом мистецьку традицію, дошукуватись, що є дійсне наше, а що накинено нам згори, і на українській інтелігенції лежить обов'язок зберігати й розвивати — а не псувати українську культуру! В наших музеях у Києві були величезні колекції вишивок, зі-

брані проф. Біляшівським і Данилом Щербаківським. Було над чим працювати, з чого вчитись! У львівському музеєві також зібрані скарби нашої культури і зразків, які Ви подаєте в Вашому журналі — не могло бути! В нас вживають квітковий орнамент, але квіти так тонко вистилізовані, що іноді й сказати не можна, яка саме квітка!

Належимо до народу з більш як тисячолітньою культурою. Із скарбниці цієї культури мусимо користати! Чужинці розуміють, що нарід, який міг дати таку пісню, таке вишивання, такий народній орнамент — мусить стояти на високому щаблі культури. Найсуворіші критики цінять на виставах наші мистецькі речі. Вони не завжди можуть зрозуміти, як ми дійшли, змогли дійти до такої висоти... А це могло статись тільки в народі з давніми традиціями, що їх зберігає! **Катерина Антонович**

“По днях страждань і гроз
Побідником із гробу встав Христос”

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

Головній Управі і членкам Союзу Українок
Америци й усьому українському
громадянству
бажають

ДОЧКИ УКРАЇНИ”
42 Відділ СВА у Філадельфії

Посмертна згадка

Дітройт, Миш.

Дня 13. лютого померла довголітня членка 5 Відділу СУА

Марія Кузик, проживши 63 роки. Походила з с. Буштин, пов. Борщів. До Канади приїхала малою дівчинкою з батьками у 1899 р. Там же вийшла заміж за Петра Кузика, з яким прожила щасливо довгі літа і виховала семеро дітей, чотирьох синів і три дочки. Всі вже подружені, а одна дочка померла. До Дітройту переїхали вони в 1924 році та доробились гарного підприємства під назвою Ryan Coal Co.

Покійна була тихої вдачі та дуже жертвенна. Щедрою рукою давала на церковні та народні цілі. Окрім 5 Відділу СУА належала до Сестрицтва Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії.

Похорон покійної відбувся з похоронного заведення Ю. Рудого. Дня 16. лютого відправлено панахиду, де членки 5 Відділу взяли численну участь. Також у день похорону прибули майже всі, щоб віддати Покійній послідню услугу. Полишила у смутку чоловіка, шестеро дітей, семеро внуків, двох правнуків і рідного брата в Канаді.

При цій нагоді членки не забули за наш журнал „Наше Життя” і перевели збірку, яка принесла 16 дол., з того 5 дол. пожертвувала п. Ольга Кузик, а 11 дол. зложили членки 5 Відділу СУА. Ця скромна збірка нехай буде в її пам'яті.

Спи спокійно, дорога членко, а прибрана земля нехай буде тобі легкою! П. Будзол

Шикаго, Ілл.

По довгій та важкій недужі померла членка 36 Відділу СУА в Шикаго, Анна Олешко. Походила з с. Вапівців, пов. Перемишль.

В її спомин складає погребник Канюк 5.50 дол. на „Наше Життя”.

Нехай прибрана американська земля буде їй пером!

ДЕСЯТЬ ДНІВ У ФІНЛЯНДІЇ

Десять днів триватиме зїзд Міжнародної Жіночої Ради у Гельсінкі. Половина часу призначена на працю комісії, а між ними найбільше цікава для нас комісія переселення і комісія жіночої праці. У другій половині зїзду радитиме пленум над справами, що їх винесуть комісії.

Діловий перебіг конгресу перетиканий різними товариськими нагодами. І так 10. червня пополудні приймає делегаток дружина президента Фінляндії чаєм, а вже 12. червня пополудні влаштовує Нац. Рада Фінляндії показ фінських народних танків під голим небом. Того ж вечора делегатки будуть запрошені до фінських родин, щоб навізати тісніший контакт та пізнати життя країни. Неділя дня 13. червня зовсім вільна від нарад для делегаток, які зможуть вранці вислухати Службу Божу, а пополудні передбачені для них короткі прогульки в околиці Гельсінкі. Дня 15. червня пополудні приймає делегаток чаєм управа міста Гельсінкі, а чергового дня увечорі відбудеться кінцевий бенкет конгресу.

Як бачимо — є багато нагод навізати знайомства, пізнати життя країни. Із товариських зустрічей постають взаємини, що діють сильніше, як усяке писане слово чи офіційний контакт.

КУХОВАРСЬКА КНИЖКА

М'ЯСИВА

Ціна 60 ц.

з пересилкою 65 ц.

Замовляти в Централі СУА

ГОСПОДАРКА НАВЧАЛЬНИХ СТАНИЦЬ

Напливають анкетні матеріали із навчальних станиць у Німеччині. Цифри показують, як живе й розвивається садок, скільки чого запотребовує школа. Постає ясна картина навчальних заходів, що допоможуть нам зберегти нашу дітврру.

Праця ще не закінчена. Бракує ще деяких анкет, а в деяких ще треба дещо уточнити. Та вже незабаром матимемо повний перегляд цієї ділянки. А це дасть нам змогу зміряти нашу допомогу не тільки конкретними цифрами, але й педагогічним вислідом.

Комітет „Мати й Дитина”

ДОМІВКА ВІДДІЛУ СУА

(Закінчення зі стор. 7-ої)

лу. У шафі журнал „Наше Життя”, цікаві книжки. А над усім пишеться велика ікона Матері Божої, покровительки рідної землі і народу.

Заходимо сюди в кожную неділю. Одна членка прочитає цікаву статтю з „Н. Ж.”, друга звореферує те, що діється у світі. Вивязується дискусія. Заторкуємо справу виховання дівчор, школи, садку... Господиня домівки запрошує на свіжу каву, пють, гуторять, котрась і жарт докинула.

Це — початок. А потім дальше в нашій домівці відбувається курс писання писанок, курс української вишивки. Для молодших членок можна зорганізувати курс варення українських і американських страв. З часом приймаємо до своєї домівки наших дочок у новооснованім молодечім Відділі СУА. А ось трапляються уродини чи ювілей наших членок. Або приїхали гості з Централі, з других жіночих організацій чи представниці інших національностей, Є де їх прийняти.

Чи тільки те? Є багато можливостей, всіх не перелічиш. Подбаймо лиш про домівку, а життя і праця Відділу будуть розвиватись і поглиблюватись.

С. О.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

THE UKRAINIAN WOMAN IN ECONOMIC LIFE

The Ukrainian women, scattered all over the free world, will observe this year the 70th anniversary of Ukrainian feminist movement. One of the principal slogans set forth by the organized Ukrainian womanhood, was the right of the woman to full economic equality with the man. It will be interesting to recall the not long past time and to make a brief survey of what the Ukrainian women had achieved in the economic sphere.

In order to answer this question, we must present a short outline of economic situation in Ukrainian provinces under foreign domination in the not far distant past where colonial economic policy has been pursued. Ukraine has been exploited by the occupants and her mineral riches have served to develop industrially the occupants while leaving Ukraine economically underdeveloped. Such situation obtained especially in Eastern Ukraine.

After World War I Ukraine became again reunited and restored its freedom and independence as a democratic republic, only to find herself surrounded by the enemies from the north, east, west and south. After several years of bloody struggle this country was again overrun by greedy neighbors.

As is well known, the Eastern Ukraine, over 80 per cent of the Ukrainian territory and population, fell under aggressive red Russia, West Ukraine under Poland, Bukovina under Rumania, while the southwestern province, Carpatho-Ukraine, joined Czechoslovakia.

Each of these parts, having endured for centuries under different alien regimes, remained in

diverse political and economic circumstances. Hence the Ukrainian women were bound to manifest themselves in the economic sphere in varied ways. In general, all enemies occupying Ukrainian territories strived to block the progress and development of the Ukrainian people in agriculture, industry, in building railroads and waterways, even in professional and higher learning.

Of course, there had been a difference between bolshevik regime and those of Poland and Rumania. Under red Moscow all possibility of free social activity, of cooperative organization and enterprise, has been completely destroyed while in Poland and Rumania there was still a chance of struggling for the development of cooperative movement. Czechoslovakia was the only true democratic country where the Ukrainian province enjoyed freedom of action.

In these western Ukrainian provinces the Ukrainian woman proved, through her organizational work and achievement, her real worth and equality with the man. It might be veritably said that the Ukrainian woman had excellently performed her role as an equal with the man not only, but even more so in endurance, for she managed to accord her duties as wife, mother, home-keeper and social worker, as well as in many instances as producer, in fact seemingly too much or almost impossible for a man.

In time of war the woman was forced to take over the husbandry since the men were taken to the front. The Ukrainian woman farmer was able to maintain her homestead on an adequate level and at the same time to continue

her devotion to cultural and traditional duties (embroidery, weaving, costumes). The men returning from the front, customarily found everything "as usual," and continued the work carried on by their wives in their absence.

No wonder the Ukrainian proverb has it that the wife holds three corners of the house while the husband only the remaining one.

Her sound instinct had been manifested distinctively in the cooperative movement which had evolved in West Ukraine after the World War I. She was taking part in it not only as a consumer but likewise as a producer and she helped it to become a potent mass factor in economic life.

The late author and ideologist of cooperation, Charles Gide, said that "the wife could kill the cooperation in the cradle, simply by refusing to do her shopping in cooperative stores." The Ukrainian woman farmer realized this and therefore was selling her agricultural produce through cooperatives where, in turn, she was buying the manufactured products.

At the same time she was joining cooperatives as an active member, so that the women constituted over 20 per cent of the membership.

In the towns the Ukrainian women proved their maturity in social and economic achievements on equal footing with men, while working in the cooperatives or even in establishing cooperative enterprises or businesses of their own.

Amid the cooperative establishments there were two outstanding economic enterprises—TRUD (Toil) at Lwiv under direction of Mrs. Olena Zaliznyak, and Ukrainian Folk Art under guidance of Mrs. Irene Pavlikovska.

Trud had developed the dress-making industry at Lwiv and in other towns of West Ukraine. It

also established a professional school in which were trained hundreds of seamstresses. The cooperative Ukrainian Folk Art grew within a comparatively short time to be a large handicraft workshop which became known through its products in Germany, England and America (embroidery, cloth, linen, carpets, wood engraving, ceramics). This establishment was publishing its own magazine, *New Home*, which became very popular in West Ukraine. This cooperative participated in international cooperative movement and its representatives took part in the congress of Cooperative Guild in 1931 in Vienna which was very much interested in the cooperatives directed solely by women. Beside these cooperatives there was a number of local trade and industrial cooperatives all over the province where the women were members.

No less active proved the Ukrainian woman likewise in private enterprises. There was a prospering candy factory *Fortuna* created by Mrs. K. Avdikovich, a factory under the name *Elegant* which was making floor wax and polish and which was organized by Mrs. O. Levitska, also a plant named *Health* that was making soft and mineral drinks, a manufactory *Arosa* making puddings, and a plant producing vinegar, all owned and operated by Ukrainian women. All these women producers were able to withstand competition of alien enterprises. There were also very many Ukrainian women who conducted their own local private businesses, chiefly dressmaking and barber shops.

But World War II ruined all economic attainments of Ukrainian women. They were also forced to abandon their homeland and to escape to Western Europe and subsequently to emigrate to America. Some did remain, however, in their native country, but they have lost all their property and freedom of action.

At the present time all Ukrainians, just as all inhabitants of Soviet Union, are dispossessed of all private enterprises, of all initiative and freedom,

The Ukrainian women in Ukraine are enslaved by the Soviet regime, as the workers on collective farms, as slave laborers in concentration camps, as well as toilers in the cities, performing the hardest work of the men. We shall dwell, however, on this topic in a later edition of our magazine.

S. P.

NATALIE POLONSKA VASILENKO

The Ukrainians are noting this year the 70th birthday of the renowned Ukrainian historian and author, Natalie Polonska Vassilenko. Most years of her life were devoted to research work into history of Ukraine. In Kiev, capital of Ukraine, she was working in archives trying to find the veiled truth of the past, of the stormy life and struggle for freedom of her country over the centuries, and of tragical results of the people's wars for liberation.

She wrote some 200 studies and treatises out of which about half have already appeared in print.

She graduated from the University of Kiev, and in 1916 she was the first woman to teach in this university.

Her long years of pedagogic work in the colleges of Ukraine and then of Western Europe as well as her scientific investigations made her name famous in the circles of historians the world over. At the present time she is doctor of historical studies, a college professor and a member of the Ukrainian Free Academy of Sciences, of the International Free Academy of Sciences, and of Scientific Shevchenko Society.

HOLIDAY FRUIT FILLED LAYER CAKE (Five Layers)

Make the following fillings and set the bowls in warm place while you make the batter.

Filling #1

¼ lb. dried peaches or apricots which have been soaked over night, dried on a paper towel, and cut fine

½ lb. assorted candied fruits, cut fine

Mix well

Filling #2

¼ lb. dates chopped fine

¼ lb. figs chopped fine

4 T. minced walnut meats

Mix well

Filling #3

¼ lb. almonds, scalded, skinned and chopped fine

½ C. powdered sugar

Juice of 1 lemon

1 egg white

Mix to form uniform mass

Filling #4

1 C. poppy seed, scalded and put through meat grinder twice

½ C. sugar

4 T. raisins

1 egg white

Batter

3 oz. dry yeast

4 T. flour

2 T. sugar

½ C. scalded milk

Combine dry ingredients and add to warm milk. Stir well and allow to stand in warm place while you measure the following:

1 cup butter (½ lb.)

½ C. sugar

2 whole eggs
ring of 1 lemon

⅓ tsp. salt

½ cup milk

10 egg yolks

6 C. flour

Cream butter and sugar. Add the whole eggs one at a time beating with each addition. Then add the lemon rind and salt with the milk and stir well. Add well beaten egg yolks, yeast mixture and lastly the flour. Allow to rise to double bulk.

Divide batter into 5 parts, and roll each to layer cake size. Brush the top of each generously with egg white (beaten just to a froth with a fork).

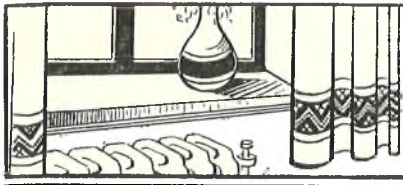
Place first round on cookie sheet and spread with first filling (remember, the fillings should be warm).

Place 2nd round on top of first and cover it with 2nd filling, etc. topping all with 5th round.

Set in a warm place to rise.

When ready to bake, brush top layer with egg white and bake for 1 hour in 325° oven.

Remove carefully to cloth covered board. Don't cut for 24 hrs.

У НАШІЙ ХАТІ

Передсвяточні порядки

Вже наближається той час, що вимагає він нас стільки зусиль! Сонце вдирається у хату й показує кожную порошинку на вікнах, кожную павутинку на стелі. Хочеться рушити з місця кожен мебел, щоб усі наші кути провіяв весняний вітер.

Як приступимо, як забере- мось до цієї роботи? Вона ж є частиною наших святочних приготувань — так само, як наше святкове вбрання. І так само вимагає всієї нашої уваги.

Колись, давно, на це був озна- чений час. Два тижні перед свя- тами білилося хату і милося вікна. У Великий понеділок по- чиналось прятання кімнат, чи- щення підлоги. До середини вже хата світилась чистою й тоді гооподиня переходила до ку- хонних зайнять.

Тепер розклад нашої праці змінився. Чищення стін, себто малювання чи паперування ли- шаємо на літо. Миття вікон та чищення хати треба відбути у суботу перед Вербною Неді- лею. Бо Великий Тиждень для нас — як кожен інший, запо- внений працею у фабриці та щоденною хатньою тупаниною.

Дехто ще більше розкладає собі це весняне прятання. Вікна помие два тижні перед свята- ми, а чищення хати лишає на останню суботу. Дехто любить працювати ще більш упорядко- вано і впродовж місяця пряче ґрунтовно що суботи одну кім- нату. Це не важке, яку хто при- бирає систему. Важне те, щоб це весняне прятання відбулось та оживило й освіжило наше мешкання.

Якось так складається, що на кожні свята хочемо дістати в мешканні обнову. Чи це будуть нові вишивані завіски на вік-

нах, чи накидка на тапчан, чи хочби новий вишиваний руш- ник на нашій іконі. Ми вже об- думали це довгими зимовими вечорами. І тому в прятанні пе- реживаємо ту радість: як оце тепер виглядатиме наша хата? А ще коли зайдуть якісь невеличкі зміни, як от ближче при- сунений столик до вікна, або радіо в більш відповідному місці — о, наше мешкання справ- ді зовсім обновилось! І ще ближчі, ще дорожчі стають нам наші чотири стіни.

Та ще до чогось служить нам оте весняне прятання. Коли пе- реходимо уважно кут за кутом, коли заглядаємо в кожную щі- лину — зясуємо собі, що це й те вимагає ґрунтовного ре- монту. Справді — цю стелю треба би вже помалювати, хоча стіни ще не вимагають наперу- вання! А може вже рівночасно й обклеїти стіни? Все одне тре- ба буде рушити меблі й виселити- сь із кімнати. А ці віконні ря- ми потребують конче лякеру. Стільки вже тріщин на підві- коннях! Також купальня потре- бує відсвіження. Не тільки сві- жо лякерованих стің, але ось уже звільнилась плитка у під- лозі. А в кухні потріпалось уже лінолеум — це ж стільки там ходиться! Вже й діра зробилась — найвищий час її залатати!

Всі ці помічення робить дбай- ливе око господині, коли вона уважно проходить хату, кімна- та за кімнатою. І відразу укла- дається плян — як зарадити то- му, чи другому. Одне можна на- правити зараз же, перед свята- ми ще. Бо вимірити й заложити нове лінолеум не так трудно. А віднову мешкання залишаємо на літо. Тоді, коли діти вийдуть на літню оселю, або чоловік

матиме відпустку. Все це ще треба докладно обдумати й об- говорити.

А покищо змагаємо до того, щоб закінчити передсвяточні порядки. Щоб мешкання наше сяло чистою й пишалося об- новою. Щоб у ньому наші діти набирали любови до свого ку- та та виростили в традиції у- країнської хати.

Зірка

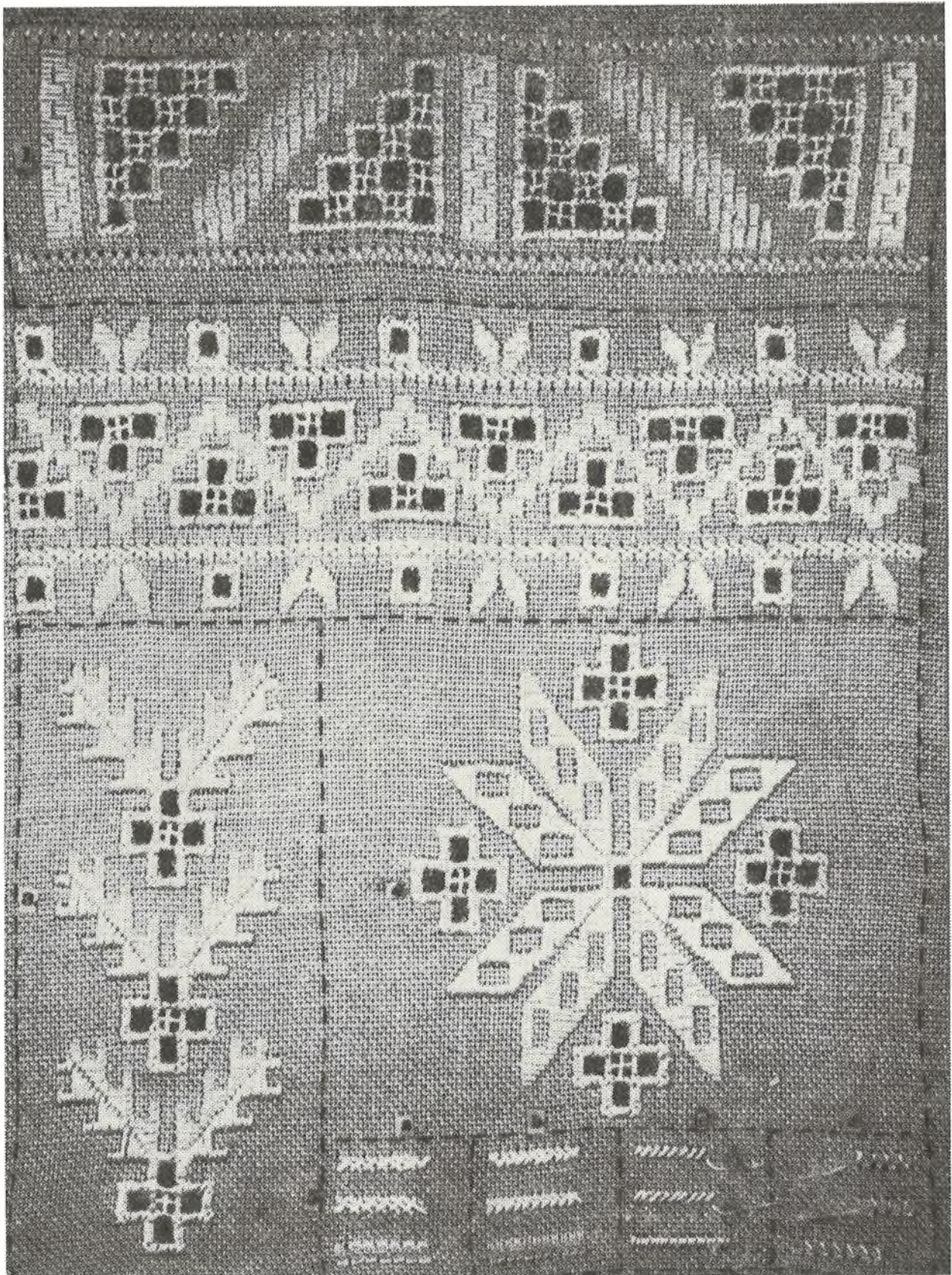
ПРАСУВАННЯ ВОВНЯНОГО УБРАННЯ

Вовняне убрання потребує у- ваги при прасуванні, бо вовна делікатна і скоро припалюєть- ся, а також вигладжується і тратить свою м'якість.

Найкращий вислід досягаєть- ся парою. Для прасування вжи- вати два платки — один вовня- ний, а другий з тугої бавовни. Ніколи не прасувати через рід- кий „чізклат” Розложити вбрання на дощці до прасуван- ня (не на столі), приложити на убрання вовняний платок, а по- верх того бавовняний, звогче- ний теплою водою.

Замість водити залізком сю- ди й туди, як це роблять при прасуванні, приложити залізко, піднести й змінити місце. Вов- няне убрання потребує тільки (перейти парою для вирівняння й відсвіження. Коли це дося- гнеться, зняти обидва платки й легко рукою вигладити, щоб пара вийшла. Ніколи не вигла- джувати вовняного убрання за- лізком, бо це сплескує і надає поліску.

Найкраще прасувати вовняне убрання із вивороту, щоб не було поліску на правій сторо- ні. Це головне важне з пруж- ковими вовняними виробами. Парою випрасоване убрання потребує докладно висохнути.

Вирізування з настилуванням

У лютневому числі „Н.Ж.” подані були чисті форми вирізування. На цей раз вони виглядають далеко чепурніше в оточенні настилування. Бо в дійсності майже немає взірця, що складається з самого вирізування, а все в сполучі з настилуванням.

На цій таблиці вміщено чотири взірці. Ч. 1 скопійоване з невеликого, але дуже цінного альбому Сльги Кривинюк, що вийшов у Києві в 1927 р. Цей альбом складається зі світлин узорів, що вишиті на полотні і те все так надруковано, що нитки можна порахувати. Це найкраща форма передачі взору й куди більш доцільна, як рисунки.

Головною засадою при настилуванні — є рахування ниток. Шийється клясичне настилування тільки по прямій нитці — простовісно або позоמו. Часом трапляється скісне настилування, але воно не належить до клясичних зразків.

У взірці ч. 1 настилування лягає поміж вирізувані мотиви. Рахунок стовпчика простий: одна чисниця, дві чисниці. Зате рахунок стилізованого листка дещо складніший: 6 разів по чисниці, потім перехід на 2 нитки, а потім на 1. Протилежну „пелюстку” робимо навпаки, себто там де у першій одна нитка, покриваємо дві, а там де покрито дві нитки, покриваємо одну. Далше покриваємо знов 6 чисниць, як на початку. Таким чином утворюється косий розділ на цьому дуже геометризованому листку.

Переважає більшість українських узорів сбведена обвідкою, це начеб то рама для картини. Сбвідка на взірці ч. 1 це один із звичайних пружків, якого техніка зясована внизу в частині d. — Ця обвідка взята з поділок. Обвідка на вставці (полику) звичайно чепурніша, а на поділках скромніша. Це правило не є непорушне, але всеж таки в більшості його придержуються.

Взір ч. 2. це вже справжній

вставковий взір. Складається з настилуваного виводу (зикзаку) по 2 чисниці та з вирізування (альбом Клуниих). Цей вирізуваний мотив селянка зве „почетверо” Звертаю тут увагу на заплутку хрестом, що про неї була мова в лютневому числі. Всяка заплутка в вирізуванні ніколи не буває біля полотна, а це трапляється тільки в обрізаних формах. Мотив „почетверо” і є саме таким обрізаним мотивом і тому тут заплутка лягає біля полотна. Це правило без вийнятков.

Обвідка цього взору складається з ретязя, листочків та вирізування „по-одному” В листочках рахунок ниток такий: 3, 4, 5, 6, 7, 6, 5, 4, 3. Поступ роботи ретязя поданий внизу під буквою а: один стібко на дві чисниці і один на одну чисницю.

При цій нагоді зясую різницю між ретязем і галицькою косичкою. Під буквою б є вишита косичка, яку я зладила на підставі яворівського взору. Один стібко покриває навскоси 4 нитки, а другий 2 нитки, тоді коли в ретязі завжди 6 і 3. Це здається й є сдинока різниця. Під літерою С подаю т. зв. повний ретязь. Його шийють відмінно від звичайного ретязя і від косички.

Бо перший стіб засягає скісно три нитки (чисницю) і витягає нитку внизу прямим стопчиком під спід полотна. Другий стіб перехрещує через одну нитку і знов протягає прямим стопчиком під спід полотна. Далше знов іде скісний стіб через чисницю ітд. Спід цього ретязя складається з прямих стовпчиків, що стоять коло себе в кожній дірці полотна.

Під ч. 3 подаю взір із збірника Олени Пчілки. Нехай простить мені авторка, яку я дуже поважаю, що я перевернула її взір сподом угору. Це тому, що ніколи на клясичному рукаві (а цей взір належить до клясичних вирізуваних узорів), не буває, щоб щось „вяло”, себто

звисало внизу. В українських узорах все, а особливо рослинні мотиви повинні „рости”. Здоровий інстинкт української селянки, що створила цю вишивку, не допустив би, щоб у її городі, щось „вяло” Отже й на рукаві, куди вона перенесла цю рослину з довкільної природи, вона стилізує її так, щоб ця рослина „росла”

Тут вирізувана форма є „попятаеро” На гілочці, що росте, пелюсточки сходяться в рівній косині (рахунок: 3, 4, 5, 6, 7, 8) а слідуюча чисниця лягає на 1 нитку за стібком на 8.

Взір ч. 4. це зірка з рукава сорочки з альбому Клуниих. Таких зірок на рукаві звичайно гять, одна посередині, а чотири по кутах. Між тими, що по кутах можна вставити вирізуваний мотив „по-тринадцятеро” На жаль немає вже місця на таблиці, щоб показати, як розраховувати відстань зірок від середини.

Звернімо увагу на рахунок при проміннях зірки. Коли на гілці у взорі ч. 3 пелюсточки сходяться, то в проміннях зірки розходяться (рахунок: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а слідуюча чисниця лягає в рівні з 9-ма. Це й утворює розділення проміння).

Приходить на думку, звідкіля селянка взяла таку досконалу форму зірки? Вона ж не мала перед счима альбомів (хвала Богу!), на небі зірки високо й добре форм їх не видно. Та пригадалися мені зірки, які були близько до неї. Це зірки, що їх утворював мороз у вигляді сніжинок на вікнах. Звідтіля взяла їх українська селянка та перетворила своїм мистецьким відчуттям у досконалу вишивану форму.

Лідія Ненадкевич

Працюючі жінки в ЗДА

Урядове статистичне звідомлення подало недавно тому, що в ЗДА працює 19 мільонів жінок, а з них більша половина заміжних. Перед другою світовою війною було їх лише 12 мільонів.

Маринована телятина

Потрібно на 6 осіб:

- 3—4 ф. телятини
- 3 ложки оцту
- ½ цибулі
- 2 лаврові листки
- кілька зерен перцю, одного й другого
- закришка, як до росолу

Намочити телятину в молоці й поставити на 1 день у зимне місце. Зварити маринату (байц) з оцту, цибулі й коріння так, щоб була легко квасна. Вийнявши телятину з молока, залляти її зимною маринатою. Нехай полежить у ній знов один день. Злити маринату і додати закришку, як до росолу, посолити і обв'язавши мясо туго ниткою, варити до м'якості. Вистудити мясо з маринатою, а коли все прохолоне, тоді вийняти його, розв'язати нитку. Покроїти в скибки, обложити чвертками твердо звареного яйця, пластинками огірка. Подавати з татарською підливою.

Бабка шляхотська

Потрібно на малу форму:

Тісто

- 1 чубата ложка масла
- 3 жовтка
- 1 яйце — муки скільки вільме
- 3 ложки квасної сметани
- 1 кубик дріжджів (Фляйшмана)
- 2 ложки цукру

Начинка

- ½ мішечка мигдалів (30)
- 2 жовтка

цитринова шкірка з пів цитрини шум із 2-ох білків

Масло втерти з жовтками й одним цілим яйцем, щоб було пухке. Додати густу, квасну сметану, дріжджі, розроблені в дрібці молока, цукор, дрібку соли і муки стільки, щоб тісто було досить вільне. Окремо зладити начинку. Спарити мигдали, змолоти на машинці, цукор утерти з жовтками до білого, вимішати з мигдалами і

обтертою цитриноюю шкіркою, додати шум із білків. Тісто поділити на чотири частини. Викладати у круглу форму, мастити топленим маслом і посипати тертою булочкою. Потім мастити начинкою, накривати тістом і знов мастити маслом, булочкою і начинкою. Зверху повинно прийти тісто.

Залишити, щоб підросло. Помастити зверху яйцем, посипати цукром і пекти на 350 ст. впродовж три-четверти год.

Мазурок мигдаловий

Потрібно:

- 1 ф. мигдалів
- 1 ф. цукру-мучки
- 4 яйця
- 1 цитрина (сок)
- ½ горняти (капа) муки
- 2 андрути або оплатки

Непарені мигдали витерти добре стирочкою. Змолоти, додати цукру й яйця, сок із цитрини, муку, легко вимішати. Прикроїти андрути до величини бляхи, помастити їх тістом і пекти в легко нагрітій печі.

Торт — їжак

Потрібно:

- 54 бішкопти
- 1½ ф. масла
- 3 жовтка
- 4 ложки меленої кави
- 1 мала склянка води
- 1 мішечок мигдалів

Масло втерти на шум. Жовтка втерти окремо з цукром, аж будуть пухкі і залляти чорною, міцною кавою. Покласти посудину в киплячу воду і варити так довго, мішаючи, аж згусне. Втерти масло на шум, додаючи цукру-мучки, злучити з холодним кремом і ще добре втерти.

Укладати на дощинці бішкопти. Спідню верству — 10 шт., скропити чорною кавою і мастити масою. Слідуюча верства буде менша, 9 шт. Знов її треба скропити кавою і помастити начинкою. Так поступаємо далі з кожною верствою аж дійдемо до двох бішкоптів. Тоді покриваємо начинкою з боків подовгуватий бішкоптовий їжак і втикаємо в нього шпильки з мигдалів.

Спарені і обібрані мигдали поділити по половині і кроїти в не дуже тонкі паски. На налісниковій пательні прирум'янити на легкому вогні, мішаючи постійно. Коли прохолонуть, обтикати мигдалами їжака.

Сирник на крихкому споді

Потрібно на тісто:

- ½ ф. муки
- 1 чубата ложка масла
- 2 жовтка
- 1 ложка цукру-мучки

На начинку:

- 2 ф. сира сухого

Посікти масло з мукою. Додати жовтка, цукор і заробити ножем. Легко получить всі складники разом, не вимішуючи їх рукою. Розтачати і вилжити дно тортівниці. Посипати одною ложкою мелених мигдалів.

Сир змолоти на машинці з картоплею. Втерти масла, додаючи по одному жовтку і цукор. Додати сир з картоплею, картопляну муку і добре втерти на суцільну, пухку масу. Окремо приготувати бакалії. Спарити і обібрати мигдали, підсушити, змолоти на машинці від мигдалів. Родзинки перебрати, сплокати і витерти у стирці. Шкірку покряяти дрібненько. Додати до маси і добре вимішати.

Вилжити на тісто, вигладити ножем і помастити жовтком. Пекти у добре вигрітій печі на 350 ст. впродовж 15-20 хвилин, а потім на 300 ст. впродовж 30-35 хвилин. Коли готове, вийняти з печі і простудити у формі.

Писанки найкращих українських писанчарок
Писанкові взори
Писанкове приладдя
Фарби, віск, писальця
провадить кооп. "БАЗАР"
822-823 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

СВЯЧЕНЕ

Звичай свячення паски та інших харчів на Великодні свята сягає далеко в давнину. Колись бувало це був гарний святочний обряд. Що хто багатший, то більшу бабу чи паску пік. Рано на Великдень везли пів во за під церкву святити.

Та ось загляньмо, що то за таємні Великодні дива містились у такому коші під вишиваною скатертю! По середині пишеться бабка, завітчана барвінком. Проготування до неї ще в жнива почались, бо відкладали щонайкращу пшеницю, зберігали, щоб змолоти біленьку муку. У розмальованій мисці біленькі яйця, а поміж ними писанки-красуні — що одна то краща. Поруч гарно вироблена плесканка сира та грудка масла — біліють теж у зелених листках барвінку. Вуджена товстенька шинка, оперезана румяною ковбасою, а збоку біленька палочка хрону, неначе на сторожі.

Так усі ці Божі дари по Великодній утрени святять під церквою. Усталяють рядочком кошики, укладають писанки. Посвятивши спішать додому, щоб "розговоритись". А в хаті укладають свячене на столі, де й залишається воно всі три святкові дні. На початку діляться свяченим яйцем, а потім уже приступають до їжі.

Хоч доля понесла нас далеко від церковці на рідній землі у чужі країни, проте свячення Великодніх дарів зберігаємо по давньому звичаю. Правда, воно прибрало вже дещо відмінну форму. Відбувається у церкві, або в церковній галі та буває, що й запрошуємо священника до дому. Наші кошики вже не розміру колеса, а такі, що можна їх легко в руку взяти. Та необхідна тут вишивана серветка, що прикриває все й дрібка зелені поміж печивом. Коли свячення відбувається дома, тоді застеляємо стіл вишиваною скатертю та укладаємо на ньому все, прибравши тарілки барвінком.

Що несемо в такому кошич-

ку, що укладаємо на святочному столі? Ми ж не маємо багато часу приготуватись до свят, як колись бувало. У кошику зміститься невеличка бабка, кілька крашанок, грудка масла, сира і звиток ковбаси. На столі, коли свячення є вдома, можна вже більше виложити — бабку, паску, шинку і торт. Тут є місце й на декоративний свічник та китицю квіток у керамічній вазі.

Приходить нам на думку, що наша доростаюча молодь уже не пам'ятає свячення пасок на рідній землі. Тому треба нам тим більше подбати, щоб цей Великодній звичай зберігся та щоб ця традиція переходила з покоління в покоління. Певне, що це приготування займе трохи часу, бо треба все спекти і приладити і на час понести. Та його знайти мусимо. Свячена бабка, писанки, шинка, масло й сир будуть пишатись на нашому святочному прибраному столі посеред вишивок, як кожного року. І ми врочисто поділимось свяченим яйцем, заки засядемо за нього.

Наталя Костецька

Наше снідання

Чомусь легковажимо його. Дорослі спішаться до праці, проковтнувши щось на-швидку, а діти неохотно випивають шклянку молока перед виходом із хати.

А показується, що цього харчу легковажити не треба. Вже дві-три години пізніше прокидається у шлунку несамовитий голод. При праці нема як його заспокоїти й треба подождати аж до обідньої перерви, коли теж не завжди можна щось теплого зїсти. А дитина радить собі просто — вона купує в поблиській крамниці солодоші й забиває ними свій апетит.

Недавні досліди університету в Шикаго виказали, що сніданковий харч дуже вартісний, бо його організм у цілості використовує за день. Також обід-

КАЛЕНДАР У ХАРЧУВАННІ

Пригадайте собі, що в маслі є ті вітаміни, що їх вам тепер треба. Риба й яйця повинні теж частіше з'являтися на вашому столі, бо в них є фосфор. Це скріпить ваші нерви.

Час уже перевірити ваші зуби. Вони можуть бути причиною не одного лиха. Не чекайте, аж зробиться дірка та почне боліти. Особливо у дітей це треба перевірити з весною.

ній харч перероблюється в цілості, а вже вечеря, чи пізній обід, як ми його тепер їмо — зужитковується неповно. Ці харчі перероблюються тоді, коли організм їх не дуже потребує і тому здебільшого йдуть у товщ.

Тому й та сама установа ствердила, що діти, які тільки похачем їдять снідання, та в неналежній кількості, склонні до недожрив'я. Дальші харчування в обідню й перед-вечірню пору не в силі вирівняти цієї рівноваги, бо вранці забагато витрачено сил.

Найбільш відповідною їжею на снідання — це каша з вівсяних платків. Недаром собі це засвоїли всі північні народи. Вона має багато прикмет, окрім однієї, що найбільше оправдує її — це те, що її можна дуже скоро зварити. А дальше — вівсяні платки мають не тільки вуглеводні, протеїну та мінеральні солі, а також вітаміни, що їх втягає в себе овес, зр'юючи на полі. Це все складники, що їх потрібно до відбудови нашого тіла. Не-перетирані платки корисні для травлення, а перетерті дають клейк, що лікує хворі кишки.

Дехто має неслухне упередження до такої „нудної” страви. Та цю кашу можна приспособити до кожного смаку, поливаючи її медом, варенням, молоком чи сметаною. Зокрема діти люблять її, коли підобрати їм відповідний додаток. А дорослі швидко засвоять собі цей потрібний складник снідання, доповнивши його овочевим соком та чашкою кави.

БАМ-БАМ-БАМ!

На Великдень задзвонили дзвони вранці
 На добридень Петрусеві і Оксанці.
 “Бам-бам-бам! Христос воскрес з могили!
 Подивіться: ярі квіти поле вкрили!
 Уставайте, одягайтесь, любі друзі,
 Подивіться: зеленіє травка в лузі!
 Гляньте: зайчик писанки малює в лісі,
 Пташеня співа веснянку на горісі.
 Бам-бам-бам! Пора до церкви, любі діти,
 Помолитись, поклонитись, порадіти,
 А потому їсти пасочку свячену
 І побігти на травицю, на зелену,
 На майдані там гаївку заспівати
 І Христа та весну красну привітати”.

Р. Завадович.

ВЕСНЯНА РАДІСТЬ

Повіяло весною
 І зайчик під сосною
 Танцює — витанцювує,
 Аж білочку злякав.
 Струмочок голосистий,
 Від радості іскристий
 Також весні радіючи,
 В долину поскакав...
 Він скаче собі, скаче,
 Співає щось неначе,
 Танцює по камінчиках
 Струмочок голосистий.
 Бо йде пора весела,
 Цвітуть міста і села
 І все навколо радісне
 У теплі дні весни.

Діма

НА ТЕПЛОГО ОЛЕКСІЯ

На Теплового Олексія
 Вийшли в поле сіять.
 І взяли й мене — учити
 Землю волочити.
 Я ходив за бороною,
 Вслід за „Вороною”,
 Що вже віку доживала —
 Часто приставала.
 Тягне, тягне, бідна, й стане,
 Косо в бік погляне:
 Чи не буду підганяти —
 Пужалном вихляти?
 А я геть батіг відкину,
 Стану й сам спочину;
 Поділюся з Вороною
 Словом-новиною:
 “Ти й не знаєш, конячино,
 Що таке йменини?
 А я ж нині їх справляю:
 Вісім років маю.
 То вже, вибач, татко винні,
 Що на йменини,
 На самого Олексія
 Вийшли в поле сіять.
 А годилось би цю днину
 Пиріжками стрінуть,
 І для тебе, ради свята,
 Десь вівса дістати...
 А то бачу: ти, небого,
 Ледве тягнеш ноги,

Та й мені груддя прокляте
 Позбивало п'яти...

Я б ще плакав — признаюся, —
 Тільки що — боюся:
 Хтось піддивиться не в пору, —
 Буде поговору!”

Но, старенька! Відпочили —
 Є ще трохи сили...
 Мабуть нам не святкувати,
 А — хазяйнувати!

О. Кобець.

ЗАГАДКА

Прийду стану
 І наперед себе гляну.
 Сама себе цілу бачу
 Відвернуся — образ трачу.
 Знов погляну, знов зявиться,
 Нас є дві — мені здається
 Звідкі я подвійна взялась?
 Довго, довго приглядалась.
 Хочу другу цю обняти
 Та не можу все піймати
 Бо там шкло і не пускає
 Що це таке? Хто вгадає?
 (оґеґдзэґ) Б. Федчук

ПРОЛІСКИ

На вулиці струмені
 Воркотять, воркотять.
 Журавлі курликають
 Та й летять, та й летять.

Засиніли проліски
 У ліску, у ліску.

Швидко буде землянка
 Вся в вінку, вся в вінку.

Ой сонечко-батечку,
 Догоди-догоди,
 А ти, земле-матінко,
 Уроди, уроди. О. Олесь

Л а с т і в о ч к а

Дорогі діточки! Хочу розказати вам не казочку, а дійсну правду з життя ластівок. Ви мабуть не всі цих пташок бачили. Вони маленькі й дуже чорненькі, а під шийкою й на грудях мають червоняве пір'ячко, а на животі біленьке. Хвістик довгий і розділений як вилка. Живляться всякого роду мушками й комахами. Прилітають на Україну на весні, а восени відлітають назад у теплі краї.

Ластівки ліплять свої гніздечка під стріхою хати чи там стайні або стодоли. Одного разу, а було це на весні, увечері залетіли дві ластівки до нас у спальню. Сіли собі на картину, що висіла на стіні і почали розглядатися по хаті, защебетали й вилетіли знову на двір. Незабаром милі гості вернулись назад до кімнати, сіли на те саме місце і більше не вилітали. Переночували разом із нами. Коли ми рано пробудились, ластівок уже не було. Удосвіта, як тільки сонечко почало сходити, пташки вилетіли через відчинене вікно надвір і полетіли кудись далеко. Ми думали, що вони вже не вернуться до нас. Однак вони прилетіли і в своїх дзьобиках тримали болото. У кутику на стіні, близько стелі, вони почали ліпити гніздечко.

Яка втіха, яка радість! Цеж не щобудь, а ластівки почали ліпити гніздо в нашій спальні, щоб жити разом із нами! А як гарно вони те гніздечко ліпили! Справжні майстри-будівничі! Вишукували десь якусь калюжу і там місили дзьобочком глину з водою, набирали дзьобиком того болота і ліпили з нього гніздо. Та вони знали, що з самого болота гніздо поломиться. Тому вони приносили в дзьобиках стебла сіна і втирали його в мокру глину кругом гніздечка. Таке гніздо було міцне і ластівки жили в ньому нераз і кілька літ.

Оттак наші ластівочки працювали невтомно над гніздом від рана до вечора. За два-три дні гніздечко було готове, ви-

стелене в середині сіном і малим пір'ячком-пухом. З утіхи щебетали вони цілими днями. Бувало, раннім ранком, коли ми ще спимо, посідають вони на відчинене вікно або двері і щебетуть, щебетуть. Справжній концерт!

Незабаром самичка знесла в гніздечку 5 маленьких, біленьких, крапчастих яєчок. Зараз же вона стала їх вигрівати, а самчик-ластівка недалеко неї щебетав їй своїм гніздом. Коли самичка-ластівочка вилетіла надвір, щоб зловити собі якусь мушку, то самчик-ластівочка зразу ж сів на яєчка, щоб вони не прохолоди. За кілька тижнів вивелись із тих яєчок малесенькі, майже голі ластівенята. Які милі! Старі ластівочки почали їх невпинно годувати маленькими мушками. Молоді роззявляли свої широкі, з великими жовтими заїдами дзьобики, а батьки впихали їм своїм дзьобиком їжу глибоко в ротик. Годували по черзі кожного. А були між ними дуже ненажерливі, їстовиті. Вони відтручували своїх сестричок і братчиків на бік, щоб якнайбільше дістати, але батьки були дуже справедливі. Ненажерам давали стільки, скільки їм належалося, а потім перескакували їх і давали тим, що сиділи даліше в гніздечку.

Ластівочки люблять чистоту і ніколи не занечистять свого гніздечка. Старі ластівочки повиносили своїми дзьобиками всю шкаралупку з яєчок, щоб маленьким було мяко в гніздечку сидіти й спати.

До гніздечка не можна було наблизитись у тому часі. Старі кричали, літали понад головою, ба, навіть били крильцями по голові. Чужа ластівка не сміла залетіти в хату. Згодом молоді вирости, вбралися в пір'ячко і почали вправляти свої крильця до лету. Спершу ніжками трималися гніздечка і махали крильцями, немов літали. Потім нараз підлетять у гору і знову сядуть у гніздечко. Старі ластівки приглядалися цьо-

му і коли побачили, що крильця в молодих уже досить сильні, стали виводити їх і даліше. І не думайте, діточки, що відразу вилетіли з малими надвір! Ні! Так як маленька дитина ставить перші кроки під опікою матері або батька, так і малі ластівята. Ось як воно було:

На краю гніздечка, коло малих, сиділа стара ластівка. Недалеко гніздечка висіла на стіні картина. Ластівка злетіла з гніздечка на картину, а з неї назад на гніздо — і так літала тільки разів то сюди, то туди. Малі почали і собі літати за мамою. Потім ластівка-мама злетіла на іншу картину, а молоді ластівочки за нею. І так відлітали все далі. Вкінці батьки повели дітей на підвіконня, посиділи трохи і вилетіли з ними в сад на дерево. Якого крику наробили всі разом! Старі щебетали, малі цвирінькали, махали крильцями, зсувалися з гілок і ледь-ледь що не падали на землю. Старі ластівки як навіжені літали довкола їх і стерегли, щоб їм не сталося чогось злого. Перед вечером, коли ще сонечко було досить високо, батьки почали заводити молодих назад у гніздечко. І то не всіх разом! Брали по одному. Летіли з ним у гніздечко, потім вертались по друге. Як дуже тишилися молоді ластівята, що повернулись назад у гніздечко! Щебетали, щупали пір'ячко, а потім батьки нагодували їх і молоді полягали спати. Батьки вилетіли знов на двір і літали ще довго по полях. Коли смерклося, вернули-

ся в гніздечко і заснули коло своїх діток.

Згодом молоді почали самі вилітати й прилітати в гніздечко. На дворі літали високо й далеко і самі шукали собі їжі. Виросли гарні й великі. У гніздечку стало їм усім дуже тісно. Сварилися між собою, бо кожне з них хотіло вигідно спати, а місця не було. Батьки не турбували своїх дітей і спали недалеко гніздечка на електричному проводі.

З часом молоді покинули гніздо і відлетіли від батьків, щоб почати своє власне життя. Старі ластівки залишились самі.

Але бувало й так, що якесь із молодих не хотіло покидати батьків. Прилітало в рідне гніздо і не хотіло з нього виходити. Тоді старі ластівки викидали його силою з гнізда, в якому були вже часто свіжі яєчка. Дзюбали його, скубали пір'ячко, тягали за крильця так довго, аж воно вилітало геть і більше не верталося.

Ластівки виводять малих два рази в рік. Восени вони покидали нас, а на весні прилітали знов. Вернувшись із вірю, довго літали перед нашими вікнами й приглядались мабуть — чи в хаті живуть ті самі господарі і немов благали відчинити їм вікно. Відпочивши трохи з дороги, починали відновляти своє гніздо. Де було полупане, знищене, там заліплювали свіжим болотом, виносили в дзьобиках на двір усе, що було непотрібне, вистелювали свіжим сіном і пір'ячком і з утіхою та щебетом починали нове життя. Жили в нас три роки. На четвертий рік мабуть тому не вернулись до нас, бо відчували, що й ми незабаром покинемо те місце і виїдемо далеко за море.

Серед наших людей є повіря, що де ластівки вють своє гніздо, там приносять щастя.

Г. Мачук

ЗАГАДКА

1. Любі діти, хто вгадає?
Що лиш один палець має?
(Рук'явця.)

Бур, Мур і Буре Вухо зустрічають весну

— Цяп-цяп! — ледве чутно впали з великої сосни перші каплі води. Ще перед хвилиною вони блищали сніжинками і в їх брилянтовому личку іскрилося весняне сонце.

Каплинки опинились на льоду і ривчаком сплили з нього у сніжок та згубилися в маленькій ямці.

Щораз більше каплинок стало падати з гілок сосни.

На сніжку зачорніли дві цяпочки: це каплини діставалися до землі. Другого дня скавав вже по камені потічок, а кругом чорніло від темних плям.

На місці, де упали перші каплі, виросли підсніжки; мілком подібні до сніжинок, а личка їх усміхались до теплового сонечка.

— Цяп-цяп! Цяп-цяп! — кругом далі цяпотіли-співали каплинки свою привітальну пісню весні.

— Цяп-цяп! Цяп-цяп! Збудім отих ведмедиків, що сплять у ямі між корінням ялиці, — зацяпотіла до своїх подруг одна з каплинок.

— Збудім! Збудім! Цяп-цяп-Цяп-цяп! — Усім каплинкам подобалась думка подруги. Стали всі спливати з кореня на корінь і капати в яму. У ямі, на м'якому моху, в листяному кублі, закутані в теплі кожушки, спали три малі ведмедики. Вони народилися цього року в січні і ввесь час спали. А пробуджувались тільки тоді, як їсти захотіли.

Ненька теж спала весь час із ними і гріла їх стоїм теплим кожухом. Тільки рідко, в погідні дні, покидала вона на часок своїх ведмедят.

Сьогодні ведмедича прокинулася вже з самого ранку. Весняне сонці продерлося крізь її стулені вії і вона зразу схопилася на рівні ноги. Побігла зустрічати нове пробудження землі.

Малі ведмедята не знали нічого про весну. Їм спалося смачно, попритулювалися одне до одного, та й навіть не завважили, що неньки біля них сьогодні так довго немає.

Одна каплинка впала одному ведмедикові на носик; він забурмотів і спав далі. Друга каплинка впала другому ведмедикові в око, він забурмотів і далі спав, а третя каплинка впала третьому ведмедикові в ухо і він ані ворухнувся.

Каплинки так і називали ведмедиків: Бур, Мур і Буре Вухо.

Усім каплинкам припала дуже до вподоби забава з ведмедиками. Вони стали далі падати на них, аж поки вони таки не проснулисься.

— Цяп-цяп! Дивіться, вже весна!

Ведмедики зацікавлено насторожилися: вони ще не чули досі такої мови. Досі вони чули тільки, як щось свистало, заводило кругом їхньої гаври, а часом, крізь малий отвір ями вони бачили, як щось біле літало, колихалося та все кругом біле було.

І тут несподівано зовсім щось іншого: ні вітер не свище і біле десь зникає. Та й неньки немає біля них, а вихід із ями не малий, а великий, розвалений!

Бур, Мур і Буре Вухо рішили, що їм треба вийти з ями.

Зразу роздивлялися з цікавістю: на них дивилося велике, велике золоте око. І таке ясне, що ведмедики позамикали вії.

— Це певно ота весна дивиться таким золотим оком, подумали всі три ведмедики і вилізли з гаври.

І. Матвієнко

Із журналу „Вогонь Орлиної Ради” ч. 1, 1952.

**Живе, не вмере святих небес
Святий привіт: Христос Воскрес!
Ростіть, цвітійте, навчайтесь діти,
Вважайте добро, людей любити.**
(Уривок) **Л. Глібів**

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Управа Світової Федерації Українських Жіночих Організацій вітає об'єднані у Федерації центральні, як і всіх членок жіночих організацій та все українське громадянство, розсіпане по всьому світі — християнським українським привітом

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Олена Кисілевська, голова СФУЖО

Про жінку в ССРСР

Усі подорожні, що вертаються тепер із ССРСР, згадують — поміж іншими враженнями також про жіноцтво в ССРСР. Одні завважують це побіжно, другі вглиблюються більше. Та всі вони порівнюють його з жіноцтвом власної країни і тягнуть свої висновки з того.

Найбільше уваги присвятила цьому питанню Лідія Кирк, дружина американського амбасадора в Москві. Вона не бачила багато поза Москвою, бо подорожі чужинців тоді ще були дуже обмежені. Та спостерігаючи життя міста впродовж півтори року, вона подала багато даних про життя жінки-господині й робітниці. Взагалі, з чистого жіночого точністю вона реєструвала всі подробиці щоденного життя що говорять самі за себе.

В загальному — на її думку, життя пересічної жінки ССРСР позбавлене примітивних вигод і достатку. Одяг дуже скромний, їжа одноманітна. Жінки все поспішають, у них зосереджені обличчя, що не дозволяють на вияв радощів чи смутку. Всі ці об'яви авторка приймала як особливість даної країни. А здивувало її тільки те, що вона спостерігала місяцями

зі свого дому: працю жінок на вулиці.

Від ранньої весни до пізньої осені бригади жінок направляють брук. Міцні жіночі постаті в гумових черевиках розбивають камінь, топлять смолу, валкують, заливають асфальт. Вона дивувалась їх витривалості, бо ж вони виставлені в лихому одінні на кожную погоду.

Цю картину доповнюють дальші відвідувачі ССРСР. Іммет Джон Гюс вважає це невідступною картиною міста — оті зігнуті жіночі постаті, що замітають Москву. Вони втішаються "монополем" чистити Москву, завважує він іронічно і немов на пам'ятку, взяв їх світлинку на Червоній Площі.

Що так воно виглядає і в фабриці, потвердила Перла Места, що відвідала недавно тому сталеварню у Запоріжжі. Там, у фабриці, що в кожному відношенні нагадувала таку ж саму в західному світі, найтяжчу і найбруднішу роботу робили жінки.

Ще більше підкреслив це становище Мак Доффі, що подорожував 65 днів по ССРСР. Він завважив із здивуванням, що там жінки працюють у різних званнях, як шофери, поліцист-

ки, трактористки, кондукторки. Є знов ділянки, де жінки переважають. Вчительки, лікарки і банкові касієрки — це в великій мірі жінки. Зате дуже мало жінок зустрів він у провідних господарських чи адміністративних клітинах. У політичному проводі зовсім немає жінок, а на 36-му святкуванні роковин революції — на 47 совітських достойників було тільки 5 жінок.

Оці свідчення кидають світло на становище жінки в ССРСР. Подорожні реєструють це як факт, та подають без коментарів. Та нам ці факти говорять багато. Коли порівнаємо шлях української жінки зі шляхом її посестри на заході — виринують дві, а то й три маркантні різниці.

Жінка в УССР увійшла ширше в професійне життя, як жіноцтво заходу. Про те говорять незвичні для нас звання, про те свідчать також статистики працівників. О. Трофимовська подає, що за найновішими даними тепер в Україні працює 8,000 жінок трактористок, 200,000 жіночого медперсоналу, дальше маємо 1,000 агрономок, 40,000 лікарки і 180,000 вчительок. У великій масі жіноцтво фахово вишколилось. Особливо замітне це в вище кваліфікованих званнях, де в деяких фахах жінки досягають 40%.

Це може свідчити про зацікавлення української жінки знанням та вишколом. Напевне воно так є, бо тягу до освіти завважує також подорожний Мак Доффі й дивується постійним запитам тамошніх людей, чи в Америці є вільний доступ до освіти. Однак в основі того змагання до професійної праці лежить також доказ, що жінка мусить поруч із чоловіком заробляти, щоб удержати родину. Це потверджують тепер оті маси жінок, що пішли

на некваліфіковану і то найгіршу роботу. Вони замітають вулиці, асфальтують їх, працюють на будові, двигають тягарі. Законодавство їх не хоронить. ССРСР потребує робітньої сили, щоб “догнати й перегнати” захід. Тому тут неважно, що непосильна праця підриває жіночий організм. Для будови „соціалізму в одній країні” можна пожертвувати неодне жіноче покоління.

Зате жінок у проводі немає. На заході вони вже увійшли у законотатні установи, фігурують в управі великих промислових осередків, очолюють школи й лябораторії, а від недавна займають ключеві дипломатичні пости. У вільній конкуренції вони розвинули свої сили і не лякаються відповідальности.

Ми знаємо, що цих усіх умовин в ССРСР немає. Атмосфера для свобідного розвою сил непригожа. Карієра працівника псвязана подекуди з партійною приналежністю, подекуди з позапартійними чинниками. Відповідальність стає грою, в якій фахове знання стає тільки одним із вкладів, що їх приносить із собою даний фахівець. І в цьому головокружному поході, що зветься громадською або фаховою карієрою в ССРСР — не стає місця для жінок. Або їх там не хочуть мати, або вони самі туди не змагають.

Треба припускати одне й друге. Ео коли пригадаємо собі інші тоталітарні режими, то бачимо, що тих прикмет, які жінка вносить у громадське життя — там не цінять. Теплої й визрозуміння, почуття справедливости чи взаїмодопомоги там не потрібно. Тому й немає жінки у проводі тоталітарних держав. Жінку цінять тільки тоді, коли вона продовжує рід або коли вона сумлінно працює. І до ролі жінки-родительки і жінки-рабині — зведено жінку в ССРСР.

Та з другого боку є ще напевне й інша причина. У цій армії працюючих жінок, що їх подає статистика, та що їх із подивом спостерігав Мак Доффі

— напевне є жінки з даними на провідні місця. Напевне є навіть такі, що не побоялись би найтрудніших завдань і найбільшої відповідальности. Саме на Україні жінка виявляла завжди багато рішучости й відваги у здобуванні свого шляху а в часі визвольних змагань ішла зі зброєю в руках. А навіть у підсовітській дійсності вона вміла ставити опір різним потягненням влади. Пригадаймо лиш “бабські бунти” під час насильної колективізації, коли то сільське жіноцтво розбирало колгосп та не допускало до весняних робіт у ньому. Про цей опір жіноцтва згадає також Сталін у своїй розмові з Черчилем, пояснюючи йому трудності колективізації. Щойно штучно викликаний голод 1932-1933 р. зломав цей опір, винищуючи фізично цілі села.

Отже коли тепер немає жінки у провідних клітинах, то вона сама туди не змагає. Вона дбає про свою сімю, не лякаючись найгіршою праці. Вона змагає до освіти, щоб поширити свій світогляд та дістати фаховий вишкіл. Вона служить своїй країні та її мешканцям своєю працею, своїм знанням. Вона заціплює у своїх дітей свідомість “хто вони та чий діти”

Гідно й доцільно виповнює вона свої життєві завдання в підсовітській дійсності. Крилата фраза Леніна про “кухарку, що вмітиме правити державою” здійснилася навиворіть. Жінка стала шахтарем, мулярем, трактористом в ССРСР, вона перейняла цілі ділянки життя, як навчальну й лікувальну. Та в державні справи вона не встряває, дарма що нібито шлях їй відкрито.

РАДІОПЕРЕДАЧІ СФУЖО

Керівник українських радієвих передач у Римі др. В. Федорончук пересилає на руки голови СФУЖО святочні побажання й подяку за цінну співпрацю всім співробітницям, які не жаліють часу й труду, щоб інформувати наших сестер поза залізною заслоною.

ВИРІЗНЕННЯ УКРАЇНОК

Підчас побуту англійської королівської пари в Сидні, відбулася “гарден парті”, на яку запрошено також представників від новоприбулих. У числі делегації з вісім осіб знайшлася відпоручниця Союзу Українок Австралії п. Е. Процюк, референтка звязків. Вона розмовляла кілька хвилин із дюком Едінбургу і мала змогу зложити заяву лояльности в імені ново-австралійців. Дюк з Едінбургу обіцяв передати її королеві. Звідомлення і повний текст цієї заяви були передані кілька разів через радіо в Сидні, а в скороченні в пресі. Всюди відмічено, що п. Е. Процюк українка, голова стейтової управи СУА та говорила в імені новоприбулих.

Вирізнення українки, що як єдина жінка увійшла в делегацію, мотивував губернатор тим, що Союз Українок Австралії — це єдина жіноча організація, яку створили новоприбулі. А що королева — жінка, то він уважав за відповідне притягнути й жіночу репрезентацію зпоміж новоприбулих на прийняття.

ПОДЯКА

Український комітет хворих санаторії Гавтінг складає щирю подяку п. Олені Луцькій із Шикаго за передплату журналу “Наше Життя” для хворих пань у санаторії, яких нараховується 30 осіб. Наші хворі щиро вдячні п. Луцькій за такий гарний дарунок, такий необхідний для них, що буде інформувати їх про життя зорганізованого жіноцтва та буде подавати їм потрібні поради.

За Український Комітет
М. Мерван, голова.

РОЗКЛАДНА АЗБУКА

Найлегший спосіб вивчити дітей читати по українськи. За поясненнями та зразками писати:

М. Єремійв
Case Rive 203,
Geneva, Switzerland

додаючи на відповідь
international reply coupon.

Від піонерства до зорганізування

(У 10-річчя ЛУКЖ Канади)

Історія Ліги Українських Католицьких Жінок Канади (ЛУКЖ Канади) — це частина життєвих змагань українського жіноцтва, що приїздило подібно як і чоловіки шукати кращої долі для себе і своїх родин. Українські жінки, які приїздили до Канади навіть у самих початках українського поселення, старалися вивязатися із свого обов'язку жінки-матері, членки великого українського народу якнайкраще. Оповідання наших стареньких бабунь-піонерок потверджує якнайкраще повище сказане. Вони звертали всю увагу на родинний дім і на виховання дітей, що становила їх найбільший скарб, поруч їхньої роботячості і зарадности.

Коли одначе життя почало розвиватися і дика прерія Північного Заходу Канади, сьогоднішні провінції: Манітоба, Саскачеван і Алберта, почали вкриватися плодючими смугами, бо їх до того приспособила трудолюбива українська жінка, почало проявлятися організаційне життя. Організаційне життя канадійських українців тісно пов'язане з розвитком рідної Церкви, яка мов та мати за своїми писклятами йшла на скитання і несла їм слова розради. Коли в Канаді появились українські священники, коли почато організувати парохіяльно-церковне життя, тоді до тієї праці теж стали рамя об рамя з чоловіками жінки, їхні помішниці у зношенні всіх трудів і невигод нової країни. Це жіноцтво — наче правдиві дияконіси початків християнства старалися вможливити, щоб на канадійській прерії могла відправлятися українська Богослужба. Впарі з тим почали розвиватися церковні сестрицтва на зразок сестрицтв, які були в Західній Україні.

Поруч церковного життя — розвивалось теж і національне. Жертвенні одиниці стали до праці на народній ниві, закла-

даючи читальні „Просвіти“ та інші установи, що ширили освіту й несли світло правди між українських поселенців. Так то при Українських Народніх Домах постають і жіночі товариства як окремі тіла, або як секції існуючої установи, як напр. жіноче Т-во „Зоря“ в Едмонтоні, що існує при УНДомі.

Коли в 1927 р. Канаду відвідала п. сенаторка Олена Кисілевська, вона почала розсівати думку, щоб українське жіноцтво згуртувати в Союзі Українок Канади. З повним зрозумінням поставились до того українські жінки в Канаді. Допомогали їм у тому теж священники. І так, напр., того ж року постав у Мондері недалеко Едмонтону сильний відділ Союзу, який заложила п-і Кисілевська при щирій помочі о. Софрона Дяковича, ЧСВВ. Ще не всіли жіночі організації запусити глибшого самостійного кореня серед українок у Канаді, як почали організуватися чоловічі товариства при парохіях із загальною назвою Братство Українців Католиків (БУК). Користаючи з розвою Братства, жіноцтво включилося в його ряди, щоб і себе пізніше зорганізувати в окреме Т-во. Коли в грудні 1933 р. відбувся перший зїзд БУК Алберти, тоді зараз у три тижні по ньому створився перший відділ жіночого БУК у Мондері, одному з осередків українського життя в Канаді.

З вибухом II. світової війни треба було подумати про централізацію, бо нові хвилини приносили нові завдання. Пробоевим осередком, що вів старання у напрямі централізації українського католицького руху, була Алберта, щоб опісля це бажання передати на цілу Канаду. В 1942 р. жіноцтво Алберти порішило організувати окремі від БУК жіночі Відділи, що мали становити ядро сильної жіночої організації: Українське Католицьке Жіноцтво, предтечу ЛУКЖ. Коли 30. і 31.

січня 1943 р. відбувався VI-ий Зїзд БУК в Едмонтоні, тоді відбулися окремо жіночі наради й вибрано вперше окрему жіночу провінціальну Управу УКЖ. Її очолила п-і Михайлина Войтків. Від тої хвилини пішли старання, щоб створити всеканадійську українську католицьку жіночу організацію. Саме була добра нагода.

В червні відбувався у Вінніпегу Зїзд КУК. На нього виїхали дві делегатки з Едмонтону від УКЖ. По цьому зїзді передові люди з проводу українців-католиків зробили нараду у Вінніпегу та обговорювали актуальні питання, зокрема про творення всеканадійського об'єднання. Застановлялися теж над організуванням жіноцтва. Делегатки з Алберти мали нагоду поділитися своїм досвідом і осягами в праці. Помічну руку подав їх Преосвященство Кир Ніль, тоді єпископ-помічник українського Екзарха на цілу Канаду, Преосв. Кир Василія Ладики. Він то випрацював 4. XII. 1943 р. перший статут для Українського Католицького Жіноцтва.

Крок уперед приніс зїзд українців католиків, що відбувся 1944 р. в Йорктоні. На тому зїзді порішено організувати БУК і УКЖ на всеканадійській базі, вибирати провінціальні управи та створити Централю у Вінніпегу. Маючи такі доручення, жіноцтво Вінніпегу перебало на себе честь, щоб зорганізувати Всеканадійську Жіночу Централю. В місяцях травні й червні 1944 р. вибрано Всеканадійську Управу Українських Католицьких Жінок. Першою головою стала Марія Дима. На засіданні 18. червня 1944 р. змінено назву УКЖ на ЛУКЖ Канади. Новий статут видано в 1947 р.

Михайлина Войтків

(Докінчення буде)

Вирівняйте передплату!

ЦЕНТРАЛЯ СУА ОДЕРЖАЛА
від 16. лютого до 22. березня 1954

Річна вкладка і фонд організаційний:

Від.	1. Нью Йорк	20.00	5.00
	4 Нью Йорк	20.00	10.00
	6 Рочестер	20.00	5.00
	8 Бронкс	—	5.00
	20 Филадель.	20.00	—
	21 Бруклин	20.00	5.00
	23 Дітройт	20.00	5.00
	27 Питсбург	20.00	—
	31 Дітройт	20.00	5.00
	37 Дітройт	20.00	—
	43 Вайтстон	20.00	—
	47 Рочестер	20.00	—
	56 Шикаго	20.00	5.00

Фонд Централі:

Від.	1 Нью Йорк	30.00
	4 Нью Йорк	25.00
	20 Филадель.	50.00
	23 Дітройт	50.00
	31 Дітройт	15.00

На Дім СУА:

Катря Ярош, Филадель.	10 уділів	1,000.00
Від.	20 Филадель.	5.00
	Тво Укр. Лік., Филадель.	5.00
	Магд. Тимчина, Клівленд	1.00

Пресовий Фонд „Н. Ж.“:

Від.	1 Нью Йорк	20.00
	4 Нью Йорк	25.00
	5 Дітройт (збірка)	10.00
	19 Амстердам	5.00
	21 Бруклин	25.00
	22 Шикаго	25.00
	23 Дітройт	25.00
	36 Шикаго (н. Канюк)	5.50
	45 Манчестер	10.00
	47 Рочестер	25.00
	Пав. Будзол, Дітройт (зб.)	11.00
	Кат. Пелешок, Нью Йорк	5.00
	Евд. Серединська, Нью Йорк	5.00
	Іванна Бенцаль Нью Йорк	5.00
	Ольга Кузик, Дітройт	5.00
	Ірина Ракуш, Шикаго	2.50
	Петронеля Пенюх, Честер	2.00
	Кат. Дроздик, Нью Йорк	2.00
	Кат. Шавалюк, Филадель.	2.00
	Юст. Млиновська, Дірборн	2.00
	Анна Паснак, Нью Йорк	1.00
	Сірська, Порт Артур, Онт.	1.00
	М. Граб, Филадель.	1.00
	М. Буцяк, Манчестер	1.00
	Кат. Струса, Манчестер	1.00

Ол. Маруненко, Бетлеєм	1.00
Мир. Чубата, Бетлеєм	1.00
Зеновія Ясінська, Фол.	1.00
Теодоз. Стельмах, Гемтремк	1.00
Ір. Захарків, Гемтремк	1.00
М. Бабяк, Торонто	1.00
Катер. Демчук, Филадель.	0.50
Корн. Соболь, Гартфорд	0.50

Резервовий фонд:

Від.	1 Нью Йорк	5.00
	6 Рочестер	10.00
	8 Бронкс	10.00
	23 Дітройт	5.00
	31 Дітройт	10.00
	47 Рочестер	10.00

Вкладка до СФУЖО:

Від.	1 Нью Йорк	5.00
	4 Нью Йорк	4.00
	23 Дітройт	7.50
	27 Питсбург	5.00
	31 Дітройт	1.75

На Делегацію СУА до Гельсінкі, Фінляндія, на конференцію Міжнародної Ради Жінок:

Від.	1 Нью Йорк	50.00
	6 Рочестер	50.00

„ 22 Шикаго	100.00
На зборах Гол. Управи СУА, збірка	122.00
Софія Опуфрик, Рочестер	10.00
Софія Гунька, Рочестер	5.00
Марія Шварц, Рочестер	5.00
Осипа Ракоча, Монтреал	2.00
С. Гарасимович, Филадель.	1.00

Фонд Конвенційний:

Від.	6 Рочестер	5.00
------	------------	------

Фонд „Мати й Дитина“:

Від.	1 Нью Йорк	40.00
	3 Нью Йорк	30.00
	16 Мінеаполіс	10.00
	22 Шикаго	30.00
	24 Елизабет (зб.)	21.00
	33 Клівленд	100.00
	36 Шикаго	5.00

Жін. Секція ім. Л. Українки, Лос Анджелес

3 дитячої забави при пар. школі св. Миколая у Филадель., дор. п. Р Кравців	50.00
Марія Бабяк, Торонто	2.00

На працю СФУЖО:

Жін. Т-во ім. О. Кобилянської, Кенора, Онт.	10.00
3 подякою	
Антоніна Кульчицька, фін. секр.	
Марія Бабяк, касієр	

РІЧНІ ЗБОРИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СУА

Дня 20. лютого залунала домівка СУА радісними жіночими голосами. Це сходились і вітались членки Головної Управи на перші — після Х. Конвенції СУА — річні збори. О год. 11. вже всі засіли довкруги довгого стола. Пані голова відкриває молитвою річні збори.

На початку програми зборів — звіти Управи. Слово має голова СУА п. Олена Лотоцька. На початку звіту вона дає перегляд резолюцій педавної конвенції СУА. Вони обіймають цілий засяг праці та виявляють осяги напрямні певного етапу. І з тієї точки навітлює голова організаційні справи. Клич Х. Конвенції — здобувати нове членство — починає здійснюватись. Відділи

зростають у силу, а нові зголошуються. Постановня їх намічені у 15-ти місцевостях.

Зв'язки з американськими жіночими організаціями закріплюються. Генеральна Федерація Жіночих Клубів і Національна Рада Жінок Америки — це ті два шляхи, що кладуть СУА у прямий контакт з світою американського жіноцтва. Недавно тому цей контакт дав один черговий успіх. Національна Рада запросила голову СУА у склад своєї делегації на конгрес Міжнародної Жіночої Ради до Гельсінкі. Це доказ довіря та признання для участі українки в їх організації. З другого боку це являється бажаною нагодою виступити на форумі, що зветься

„світовим жіночим парламентом“. У складі американської делегації голова СУА зможе навязати відповідні звязки та порушити в комісіях справи, близькі українському жіноцтву. Кошти подорожі делегаток поносять їх власна організація. Тому річним зборам СУА слід застановитися над доцільністю цього видатку.

Голова підкреслює з радістю факт, що річні збори відбуваються вперше у власному домі СУА. У часі Конвенції він вже був придбаний та щойно ремонт будинку приспособив його до вжитку СУА. А посвячення дому 3. жовтня 1953 року, відкрило його двері нашому громадянству. Кошти ремонту стали додатковим поважним вкладом. Але вони оплатились у привітному вигляді будинку та мистецькій декорації нутра. Дім СУА став справжнім центром українського жіночого життя, відповідаючи естетичному поняттю української хати. Голова подала точне обчислення коштів будинку та його удержання. Дохід із будинку покриває його видатки. Та все ж таки приходиться сплачувати позичку, яку взято на моргедж хати у „Провідінні“ Коли подумати, що Відділи СУА мають покладні гроші в банках, за які дістають невеликий відсоток, тоді краще було б зужиткувати їх інакше: позичити їх Централі СУА на сплату високо процентового моргеджу, а дістали б від Централі той самий відсоток, що в банку.

У найближчому майбутньому передбачуємо події, що їх СУА повинно врочисто зустріти. У цьому році завершується сімдесятьріччя українського жіночого руху. Як найстарша жіноча організація поза межами України, СУА повинен би відмітити ю дату та покористуватись нею для ознайомлення чужинок із силою і глибиною нашого жіночого руху. Дальшою подією, це тридцятьліття СУА у 1955 році. Вона вимагає теж нашої уваги та належного відсвяткування.

Перша містогорова п. Стефанія Пушкар не могла звітувати про свої виступи, бо не мала на-

годи заступати пані голови. Одначе старається уже довший час заактуалізувати справу етнографічного музею при Централі. Централь СУА має вже поважну етнографічну збірку з давніших закупів та дарів. Її треба б упорядкувати та зробити доступною. Це був би єдиний наш музей у ЗДА, тоді коли в Канаді вже існують дві великі збірки, а заходяться тепер коло третьої.

Друга містогорова п. Катерина Пелешок зясовує особливість свого терену. Нью Йорк це рухливий осередок, де життя перебивається різними струями. Правда, воно зосереджується в Об'єднаному Комітеті м. Нью Йорку і там містогорова СУА займає своє місце та репрезентує 1 Відділ СУА. Багато часу вимагає праця в комісіях та окремих акціях Об'єднаного Комітету. Усі заклики і акції місцевої громади, як піддержка Народного Фонду, закуп уділів на Народний Дім, проходили зі співучастю СУА. У співпраці з Окружною Радою СУА розв'язується те, чи друге питання.

Та крім участі в загальногромадському житті вириваються ще окремі завдання для СУА, як жіночої організації. Таким є, наприклад, Міжнародня Жіноча Виставка, що відбувається щороку у Нью Йорку. До участі в тій виставці приступають і інші жіночі угруповання. Твориться окремий комітет, що його в 1953 р. очолювала містогорова СУА. Підготова до вистави в співпраці з іншими жіночими організаціями вимагає великої уваги та енергії. Переведення виставки, що триває вісім днів — є також великим зусиллям. Українське жіноцтво знаходить тут нагоду познайомити амер. світ із виявом нашої культури. У 1953 р. наш кіоск займав краще місце та виконував добре інформаційну службу. Видано знов програмку та інформаційну ленточку.

Слід згадати ще про репрезентативні обовязки містоголови СУА. Всі зїзди, чи імпрези відвідує вона сама або в товаристві голови Окружної Ради. Виявляючи зацікавлення українського жіноцтва згаданою подією, вона

складає привіт і навязує звязки.

До завдань містоголови СУА належить також налагодження взаємин із іншими жіночими гуртами. Як представниця найстаршої жіночої організації на цьому терені, містогорова СУА старається завжди підкреслити своє приязне відношення до різних груп, чи осіб, байдуже, чи вони підходили таксамо до взаємин. І хоч не раз це вимагало терпеливості, проте представниця СУА не забувала того, що вона, господиня цього поселення. Завдяки цій поставі не доходило ніколи до непорозумінь у Нью Йорку і на тлі нашого розсвареного суспільства українське жіноцтво працювало згідно. Та вперше порушено цей лад на вічу, що його влаштовано з приводу звіту п. Ірини Павликовської. Тоді членки Матірнього Союзу Українок внесли момент незгоди, виявляючи методи виступу, яких ми досі тут у жіночому зорганізованому житті не переживали. Відповідь на цей неділовий виступ дали приязні на залі, осудивши таке поступування.

Слідував звіт третьої містоголови п. Анастасії Федуняк з Шикаго. Відділи СУ Америки в Шикаго присвячують велику увагу взаєминам із американським світом. Під тим кутом Відділ СУА привітав конгресменку Черч та інформує її постійно про українську справу. З нагоди побуту Докії Гуменної в Шикаго, Фундація Форда перевела інтерв'ю. Перед Різдом появилася стаття про українські Різдвяні звичаї в американському тижневику.

На внутрішньому відтинку СУА дбав про радіопередачі для українського жіноцтва, як також піддержував дитячу радіопрограму. Уведено англійські передачі для тут народжених українок. Радісною несподіванкою для Шикаго був приїзд пані Ірини Павликовської. З великим зацікавленням вислухали звіту про працю СФУЖО. Життя залишенців настільки зацікавило членок СУА, що 22 Відділ перейняв патронат над школою і садком у Мюнхені-Мозах.

Четверта містогорова СУА п.

Катерина Хомяк із Дітройту не прибула через слабкий стан здоров'я. Частинно про працю Дітройту звітувала молодеча місто-голова п. Ольга Шустакевич. Велике враження зробив у Дітройті виступ Перли Места. Відділи СУА створили комітет для привітання її, влаштували їй прийняття і зложили подарунок.

Молодеча місто-голова відвідала в серпні м. р. Централю СУА і висунула проєкт анкети, який дозволив би охопити якомога більше туг роджених українок та збагнути їх замишування та професії.

Рекордова секретарка п. Катерина Ярош повідомила прийвних про 8 сходинок Екзекутиви СУА та їх теми. Екзекутива обговорювала справи дому СУА, справи Х. Конвенції, посвячення дому СУА, звязок із референтками, взаємини з Нац. Радою Жінок Америки і вислання делегатки до Гельсінкі.

Пресова референтка п. Кекилія Гардецька розгорнула перед прийвними справи журналу „Наше Життя“, торкнулась фінансової бази журналу, його змісту та адміністрації. За останніх вісім місяців виказує журнал дальший зріст передплат і читачок, які становлять головну фінансову базу журналу. Натомість помітно змаліла жертвенність на пресовий фонд журналу. Причини цього пресова референтка не вміє пояснити, бо колись „Наше Життя“ опиралося виключно на пресовий фонд. Відносно змісту журналу то редакція старається постійно вводити нову тематику, а також окремі сторінки із спеціальним призначенням. Зокрема в англійській сторінці журналу впродовж цілого 1953 року поміщено було інформативний матеріал про Україну для чужинців. З цього приводу мали ми прийвні відгукки та окремі побажання. Редакція сприймає дуже радо всякі відзиви для покращання тематики журналу. В біжучому році впроваджено на обгортці вишивковий візерінь, який викликав велике захоплення. Відносно адміністрації журналу, то завдяки посиленій праці окремої сили вдалося нам налаштувати

цю справу як слід. Впродовж 1953 року вислано двічі упішнення залеглих передплат, дві тисячі листів з запросинами до передплати, та окремих заклик в справі даровання передплат як різдвяного привіту для знайомих і в справі коляди на пресовий фонд „Нашого Життя“ Маємо в цьому деякі успіхи, але недовільні. Особисті упішнення викликають деколи невдоволення, а успішніші упішнення через управи Відділів СУА. Референтка подала циферно скількість передплат у таких центрах, як Нью Йорк, Дітройт, Шикаго, Ньюарк та інші, на основі чого можна твердити, що є ще великі можливості для здобуття нових передплатниць; треба тільки підшукати відповідних жінок, щоб зайнялися тією справою.

Референтка звязків п. Іванна Бенцаль розказала про взаємини з американськими жіночими організаціями. Разом із головою відбула декілька розмов із членами Національної Ради Жінок Америки. Взяти участь у загальних зборах Нац. Ради, що відбулися в листопаді м. р. Недавно тому відбулася за її ініціативою зустріч представниць СУА із чешками, що увійшли до Національної Ради. Обговорено можливості спільних виступів на терені МЖР. Як референтка звязків СУА п. Бенцаль взяла участь у доповіді Перли Места в Нью Йорку та привітала її від своєї організації.

Як голова Окружної Ради у Нью Йорку п. Бенцаль доповнила звіт місто-голови п. Пелешок. Зясувала діяльність Окружної Ради та її імпрези, як віче п. Ірини Павликовської у листопаді м. р. та свято Ольги Басараб у лютому ц. р.

Статутова референтка п. Іванна Рожанковська подала перегляд найважливіших змін, які треба б перевести у статуті СУА. Її праця над цим ще незакінчена, тому вона подає тільки загальні напрямні.

Господарська референтка п. Анна Сивуляк подала докладні дані про майно СУА. У ньому головне місце займає дім СУА. Крім ремонту дому, про який говорила п. голова, виявилась по-

треба доповнити інвентар. Закуплено столи, крісла, посуд і срібло на сто осіб.

Референтка суспільної опіки п. Олена Гординська, подає в який спосіб включилися пункти комітету „Мати й Дитина“ у працю Відділів СУА. Ці станиці дбають все ще про залишенців, однак поширюють свою службу також на терен ЗДА. Технічно одне з другим можна сполучити. Збираючи гроші на піддержку садків і шкіл у Німеччині, станиці комітету „Мати й Дитина“ розглядаються у потребах тутешнього поселення. Трапляються випадки, коли родина потребує підтримки, діти залишаються без опіки, старі люди нездібні до праці. Така допомога стає тепер завданням Відділів СУА. При цьому треба опиратись на американських можливостей, які подають Інтернаціональні Інститути та Family Service. Зокрема, підкреслює референтка, виявилась успішною спроба 28 Відділу в Ньюарку. Станиця Комітету „Мати й Дитина“ поділила місто на дільниці, які збірщиці обійшли зі своїми листами. Мешканці охоче оподаткували себе дрібними сумами в користь залишенців і завдяки цьому можна було перейняти патронат над одною школою в Німеччині. Цей спосіб збірок можна б поширити на інші місцевості.

З черги промовляла культосвітня референтка п. Софія Онуфрик. Живучи далеко від Філадельфії вона не могла широко розгорнути праці, але подала плян, що його прийняла Екзекутива. У першу чергу налашдано допоміжний матеріал для імпрез. Референтка плянує створити культ.-освітню комісію, в яку входила б крім неї — артистка сцени, малярка і освітня діячка. Покищо вона засягає поради одиноких мистецьких сил в Рочестері і в тому допомагає їй у першу чергу режисерка Л. Карабієвич.

Крім цього заплановано ряд гутірок на місячні сходинок Відділів, що відгукуються на актуальні теми.

Виховна референтка п. Олена Климишин покликала на свою

статтю в „Н. Ж.“, де вона роз-
пнула напрямні своєї роботи.
До тепер не можна було нічого
з того здійснити, бо це нова ді-
лянка в жіночій організації, яка
щойно випробовує свій шлях.
Та референтка хотіла б у дискус-
сії з'ясувати деякі питання й піз-
ніше вона зладить плян своєї
праці.

На прикінці звітів реферує и.
Лідія Бурачинська про органі-
заційну комісію СУА. Ця комі-
сія постала восени 1953, коли
виявилось, що поодинокі рефе-
рентки, живучи далеко від Цен-
тралі, потребують тут мати своїх
заступниць. Організаційна ре-
ферентка п. Марія Біляк покли-
кала її до життя, добираючи за-
ступниць референток для помо-
чі у своїй організаційній роботі.
Комісія відбула вже декілька
сходин у біжучих справах кож-
ної ділянки СУА.

Слідував звіт Контрольної Ко-
місії, яку заступали пп. Марія
Марусевич і Петронеля Пецюх.
Третя членка п. Павлина Пана-
маренко через свою недугу не
могла прийти. Контрольна Ко-
місія перевірила книги Централі
за сім місяців і знайшла все ді-
ловодство та прилоги в порядку.

На цьому закінчились звіти
Гол. Управи. Членки пп. Анна
Бойко і Марія Козак, що були
перешкожені, виправдали свою
неприсутність.

Пізно по полудні розпочалась
дискусія над звітами. Про її пе-
ребіг та висновки подамо в чер-
говому числі.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Окружна Рада СУА

Заходами Окружної Ради СУА
і Українського Золотого Хреста
відбулося в неділю дня 6. грудня
вече з нагоди приїзду п. Ірини
Павликовської до ЗДА. У залі
Літ.-Мистецького Клубу зійшло-
ся біля 250 осіб. Вече відкрила
голова Окр. Ради п. Іванна Бен-
цаль, покликуючи до президії п.
Катерину Пелешок, як містого-
лову Гол. Управи СУА і п. д-р
Галину Лащенко, як містоголову
УЗХ. Провід зборів передано п.
д-р Лащенко, а секретарювала

О Стецька. П. д-р Лащенко при-
вітала доповідницю і передала
їй слово.

Звіт н. Павликовської був по-
ділений на дві частини: а) пе-
ребіг конгресу Світового Союзу
Матерей, б) поїздка по таборах
наших залишенців у Німеччині.

На Конгресі М.М.М. виступи-
ла українська делегація із 8 осіб.
Вони репрезентували жіночі ор-
ганізації різних країн, але на
конгресі творили одну цілість.
Про перебіг конгресу вже було
подано в Н. Ж., тому тут не бу-
демо його повторювати. У дру-
гій частині своєї доповіді п. Пав-
ликовська передала свої вражен-
ня і спостереження, які дізнала
під час обїздки таборів. Зворуш-
ливо розказала про нужденне
життя в домах старців, прикрі
відносини по таборах, про дітей,
хворих, інвалідів. Подала до-
кладне число залишенців в обох
зонах, як рівнож число дітей.
Всі ці люди чекають на нашу по-
міч і то нехайну.

Після доповіді предсідниця
віча завізвала присутніх, щоб
ставили запитання. Тут попро-
хали слова членки Матірнього
Союзу Українок. Та показалось,
що вони не цікавились ближче
конгресом М.М.М. чи життям за-
лишенців, а тільки хотіли виве-
сти перед присутніх якісь давні
непорозуміння жіночих органі-
зацій. Кілька разів голова зборів
закликала членок МСУ говори-
ти до теми, але без успіху. Тому,
що цим схвилювалась зала й
почала їм перебивати, членки
МСУ стали вигукувати. Це ви-
кликало обурення цілої залі, яка
зареагувала на те стуканням ніг,
щоб припинити вигуки членок
МСУ. Побачивши, що зала не
хоче їх слухати, членки МСУ
вийшли. Присутні з обуренням
нап'ятували такий виступ МСУ
і внесли через п. І. Рожанков-
ську резолюцію такого змісту:

„Присутні на доповіді п. Іри-
ни Павликовської не одобрюють
виступу членок Матірнього Со-
юзу, які використали випадко-
ве форум для видвигнення дав-
ніх непорозумінь. Виступ чле-
нок МСУ стрінувся обуренням
усіх присутніх“.

Щойно після того присутні

почали обговорювати звіт. Па-
дали різні заняти відносно кон-
гресу Світового Союзу Матерей,
але найбільше зацікавлення ви-
явила доля наших скитальців в
Європі. У дискусії брали участь:
від редакції „Свободи“ д-р С.
Демидчук, від ЗУАД Комітету п.
Якимчук, від Самостійного Зо-
лотого Хреста ім. Ольги Баса-
раб п. О. Томашівська, від Об'єд-
нання Жінок п. Голоука, від СУА
п. С. Демидчук, І. Рожанківська,
Ликтей, Корпало та інші. На всі
питання п. Павликовська дала
вичерпні відповіді.

По вичерпанні дискусії, голо-
ва зборів п. д-р Лащенко подя-
кувала доповідниці за доповідь,
як також присутнім за щире га-
інтересування справою. Тоді за-
крила збори, а голова Окр. Ради
запросила присутніх на прий-
няття в честь шановної гості.
Відспівавши національний гімн
присутні опустили залю.

Около 70 осіб прибуло на
прийняття, яке відбулося зараз
після доповіді. Дружно засіли
запрошені гості до накритих
столів. Кілька союзянок під про-
водом п. Стричак доносили пе-
режуски та дбали, щоб усі під
кріплялись. П. С. Демидчук, що
проводила прийняттям, покли-
кала до слова делегаток Відділів
СУА, гостей, себто членок Україн-
ського Золотого Хреста та
представників преси. І тут ми
побачили ще дальше зацікавлен-
ня проблемами переселення.
Перший забрав голос від ред.
„Свободи“ д-р С. Демидчук, далі
від Українського Золотого Хре-
ста п. П. Різник, від Союзу У-
країнок Америки п. Пелешок
від Окружної Ради СУА в Нью
Йорку п. Бенпаль та делегатки
поодиноких Відділів СУА. На
тепері і прийнятті був при-
сутній п. Пуйда, що підкреслив
працю СФУЖО та всього жіноц-
тва і зложив на потреби СФУ-
ЖО 50 дол. До цієї суми прибу-
ло зі збірки між присутніми ще
70 дол., так що разом 120 дол.
переслано до каси СФУЖО.

Прийняття пройшло в милій
атмосфері, так що залишило
привітне враження. При кінці
п. Ірина Павликовська подякува-
ла обом організаціям за помічч

скликанні зборів, як також і за гостину та побажала витривалості у праці в майбутньому. Гостина затягнулась до пізнього вечора.

Іванна Бенцаль, голова
Ольга Стецька, секре.

НЮ ЙОРК

Зічні Збори 1 Відділу

Дня 12, грудня 1953 року відбулися річні збори 1 Відділу СУА. Вибрана передсідниця п. Іванна Рожанківська після відчитання протоколу приступила до звітів. Із звітування уступаючого уряду видно було, що намічену працю вміру спроможности виконано. Кожного місяця відбувалися збори членок, на яких обговорювано біжучі справи. Також там намічувалось працю на майбутнє.

По звітах управи забрала слово контролю (п. Іванна Бенцаль і Катерина Стречак) і висловила признання уступаючій управі за правильно ведені книжки та виконання своїх обов'язків. З черги голова п. Катерина Пелешок подякувала співробітницям і членкам за співпрацю і це саме зробили членки управи.

Вибрано нову управу на рік 1954 в складі: п. Кат. Пелешок — голова, Пелагія Дерех — місто голова, Марія Головей — рек. секр., Ольга Стецька — фін. секр., Наталія Мітренга — касієрка. Контрольна Комісія: Іванна Бенцаль, Стефанія Ковбаснюк, Евдокія Серединська. Делегатки до Окр. Ради: Іванна Рожанківська, Анна Ковалівська. Делегатки до Об'єднаного Комітету: Катерина Пелешок. Господарська референтка: Кат. Стречак.

Ухвалено на різні цілі: „Наше Життя“ (преса) 20 дол., Український Конгресовий Комітет 10 дол., ЗУАД Комітет 10 дол., Об'єднаний Комітет м. Нью Йорку 5 дол., Церква 20 дол., Пласт 10 дол., „Народний Дім“, Н. Й. 100 дол., Інваліди 20 дол. Делегація па міжнар. конгрес 50 дол.

Марія Головей
секр

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Праця 19 Відділу СУА

Сумно робиться нашим членкам, коли читаємо в „Нашому Житті“ (а у нас є понад 20 передплатниць) про працю і життя різних Відділів СУА, а ми сидимо тихо. Ясно, наша вина, і так все щось нове забирає нам час і хоч пишемо часто, але про себе самих мало.

Наша громада змаліла, багато перенеслося в інші місцевості, головню молодь, Відділ не перевищає 20-ки. Це в більшості нові імігрантки, тому й ми поставили собі за завдання допомагати залишенцям в Європі. Оподаткувались на \$1 місячно і з тієї збірки за порозумінням Комітету „Мати й Дитина“ у Філадельфії посилаємо \$15 місячно на доживу для садка в Ренсбургі. Збірку з „Коляди“ і „Писанки“ минулого року (1953) переслали ми до Ренсбургу для садочка \$65. Крім того вислали ми пачки з одягом і харчами до Європи (2.000 фунтів). Цього року „Коляду“ перевели спільно усі товариства, а по її обчисленні вислано як було побажано, до ЗУАДК-у.

На закінчення річної каденції, управа СУА разом з Об'єднанням б. Вояків Українців дали забаву „Маланка“ дня 23. січня 1954. Імпреза була дуже вдала, завдяки ініціативі і праці голова СУА п. О. Добрянській, яка підшуквала аматорів-акторів для сценічної вистави. Вистава мала не лише повний успіх, — розвеселила численну публіку, але й дала гарну картину рідних звичаїв молоді і дітям. Наше моральне вдоволення заокруглила ще поважна сума доходу \$121, які ми поділили з Т-вом ОБВУ а ціль його — залишенці. Крім того беремо стало участь у всіх національних святах і підержуємо кожен добрий почин. Муравлина це праця, може і мало замітна, але з огляду на малу громаду і життєві обставини годі ширше розвинути крила.

Членка 19. Від. СУА

Віршики на „День Матері“ — знайдете в збірнику „ВЕСНА“.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Річні збори 30 Відділу, СУА

Союз Українок Америки відбув свої річні збори дня 17. січня 1954 у залі Українського Народного Дому. Голова п. Катерина Габрівська відкрила збори і прочитала порядок нарад. Потім рек. секретарка відчитала протоколи із попередніх річних та останніх місячних зборів. Фін. секретарка Розалія Завінська зложила звіт фінансовий. Контрольна комісія (Марія Лабік і Ева Лялюк) переглянули книжки і знайшли все в доброму порядку. Голова п. Катерина Габрівська подякувала всім урядничкам і членкам за співпрацю. За цілий рік перевели разом різні імпреди, як картяні забави, пікнік, День Батька і зустріч під Новий Рік. Звіти виказали працьовитість уряду і членки висказали управі довіря. Приступлено до вибору нового уряду. До нього увійшли такі членки пп. Катерина Мураль — голова, Катерина Габрівська — місто голова, Марія Фецачин — рек. секретарка, Пазя Різун — фін. секретарка, Анастасія Полівка — касієрка, Марія Лабік і Ева Лялюк — контрольна комісія. Опікунками хворих — Софія Лазука і Софія Чубінська. По виборах розвинулась дискусія над пресовим фондом „Нашого Життя“ і фондом „Мати й Дитина“ 3 нагоди загальних зборів розділено коляду на пресовий фонд 25 дол. і на фонд „Мати й Дитина“ 25 дол., а до церкв по 5 дол.

Дай Боже, щоб із Новим Роком усі щирі українки згуртувались у ряди Союзу Українок Америки!

Марія Фецачин
рек. секр.

ЛЕНСІНГ, МИШ.

Українська громада в Ленсінг. Миш. пішла з колядою на Різдво Христове і заколядувала 30.50 дол. Суму цю призначила на допомогу залишенцям і вислала Комітетові „Мати й Дитина“ Візником був Іван Наконечний а колядниці: Анна Наконечна

Лінія партії

Незнайомий тільки рукою махнув. Це був чоловік зі Східної України, вона пізнала це по його вимові.

— Вам відомо про вашу родину?

— Відомо...

— Хочете до міста, чи з міста?

— Хочу до них! До дітей і до чоловіка!

— А чи ви знаєте хто я є?

— Ні!

— То й гаразд. Скажіть погоничеві, хай вертається звідкіль прийшов і хай мовчить, а я вас відвезу до перших хат міста.

Він повернув машину й поїхав з Софією.

— Поїзд із бранцями відходить через дві години, себто в дев'ятій тридцять. Через тридцять хвилин ви будете в хаті,

Анастасія Полегонька, Марія Мальована, Мотря Старобранська, Тетяна Лотош.

На коляду зложили: по 5 дол. Іван Наконечний, Микита Мальований, Микола Чорний, Теодор Забродський, по 2 дол. Анастасія Полегонька, Михайло Тимракевич, по 1 дол. Василь Мальований, Лука Годований. Микола Лотош, Іван Старобранський, Анастасія Гудзь, Катерина Левандівська, 50 центів Горпина Даниловська.

ФЛІНТ, МИШ.

Дня 31, січня відбулось вінчання п. Теодора Мацевка з п. Марію Поглод. Весільна забава відбулась у домі сестри і швагра молодій п-ва Музей. При гарній забаві гості не забули й про заштенців. Збірку перевела Анна Наконечна з Ленсінг, Миш. На зібрану суму 16 дол. зложились такі пожертви:

По 5 дол.: Григор Поглод, Іван Поглод, по 2 дол.: Теодор Мацевко, Григор Музей, по 1 дол.: Степан Поглод, Іван Наконечний.

яка ще вчора звалась вашою. Хата вже опечатана, але ви не звертайте уваги. Беріть усе, що зможете взяти на сани. Вам ніхто не заборонить, ні не перешкодить, бо в місті нікогінсько немає. Всі партійні принавантажуванні. Вам усе тепер вільно, бо ви, так би сказати, не підлягаєте хвилево ніякій владі. Будьте сильні та бережіть своє здоров'я. У тих умовах здоров'я то безцінний скарб. А ще пам'ятайте, заберіть усі ліки, які лише маєте. Взагалі, беріть усе: білля, по-
 ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

ПОДЯКА

Господь Бог зіслав на мене важке терпіння, яке я, негідна й немічна, складаю на престіл Його. Та в цьому горю, що його судилось переживати хворій людині — я зазнала стільки співчуття й потіхи, що мені хочеться цією дорогою висказати подяку за те. Членки 42 Відділу США "Дочки України" та 20 Відділу ім. Олени Теліги виказали стільки доброї волі, теплоти й сердечности, що я не чулась самотньою. Сердечно дякую членці Анні Лужецькій, молодшій дочці п. Катерини Пак і чоловікові членки Катерини Стефанів за щире пожертву крові, що була потрібна до моєї операції. Нехай Господь Бог винагородить їм це! Інші членки причинились грошми до коштів лікування, а це членка Іва Стебельська дала 25 дол., а Анна Лужецька 10 дол., інші членки 42 Відділу зложили 14 дол. Щиро дякую за цю жертву, як і за квіти й подарунки, що їх принесли П. Панамаренко і А. Мишишин відвідуючи мене. А над усе дякую сердечно нашій дорогій голові, п. Олені Лотоцькій, що заопікувалась мною, як мати рідна, піддержувала на дусі й дала наділє мене сердечною увагою, як в усі ті роки нашої співпраці.

Ірина Волянська
секретарка 42 Відділу США

лотно, килими, посуду. Не лишайте нічого.

— Хай вам Бог винагородить. Я була втратила всю надію на зустріч з родиною і думала, що лиш чудом зможу до них дістатись. А ось ви те чудо створили.

— Залиште! Ви зробили для мене багато більше, як лікар, але я вам не скажу мого прізвища, ні кого ви лікували. Мовчіть, ради Бога, про те, що хтось вас віз машиною. Ну, а ось і місто. Я вже далше не можу їхати. З Богом! Хай вас Господь милує.

Софія висіла, перебігла кілька вбогих перевулків і вийшла на широку вулицю. Надіхав старий жид, що возив муку до пекарень і зупинив свого коника. Софія сіла з ним поруч.

— Хочете додому? — і він пігнав чимшвидше коня.

На подвір'ї у Карповичів не було нікого. Хата й будинки були опечатані. Софія, впевнившись, що коні в стайні, відчинила пивницю і низом дісталася до хати. Зараз прибігла стара няня Марця та дівчата від сусідів. Вони миттю наповнили речами і харчами всі валізки й всі куфри, що від років лежали порожні на стриху. Жінки склали все дбайливо на санях, привязали шнурами, Софія відчинила стайню, запрягла коні та рушила з подвір'я. Вона оглянулася на свою стару оселю, де з роду в рід її предки помагали всьому населенню цілої околиці, всміхнулася до жінок, що плакали ще більше, як на похороні і ляснула пугою. На вулицю почали вибігати люди, головно жінки й діти та подавати, хто що мав і хто що міг. На відомість, що Карпович не має доволі грошей, люди кидали їй пригорщами карбованці. Коли вона не хотіла зупинити в поспіху коні, то хтось поклав на сани біля її ніг порожню скриньку, що зараз таки наповнилась грошми.

— Вій, вій, коні — поганя-

ста цієї ж таки хвилини! Софіє! Ви знаєте, як безмежно я вас...

Він не докінчив речення. Софія прошила його скрізь-наскрізь своїми ясними очима та зрозуміла його гру. Вона з цілої сили вдарила Тому по лицю бамбуковим бичівном і застягла коні, а він довго лежав на снігу заки отямився...

Через п'ять місяців, коли вже сади вкрилися квітом, Марійка Сулима одержала від Софії листа:

— Ми опинилися не на Сибірі, як ми спершу догадувались, але в Казахстані. Нас розлучили з Мироном і це найгірше. Діти є зі мною. З огляду на моє звання, живу на медпункті. Це будинок із дошок і глини. Решта бранців поселилась у землянках. Тутешнє населення це пастухи-номади. Дві наші інтелегентні жінки: мати з дочкою, обидві вагітні після нападу пастухів на їхню землянку. Мене було б зустріло те саме, але як тобі відомо я непоганий руховик, знаю добрий спосіб оборони, тому двом із них поломила я кости (дослівно). Ї тепер мене всі шанують. Для краля Софія по засніженій дорозі не спускаючи з очей годинника. Ще година їзди, ще пів подини! Вже видно довгий сибірський поїзд із коминами й довгі колони підвод. Коли б хоч успіти. коли б успіти!

Зіхавши в малу долинку, побачила підводу, що наближалась до неї, але вона надто спипилася, щоб звертати на щонебудь увагу.

— Вію, коні! — лягнула пугою, стоячи в довгому ведмежому кожусі на санях. З-поміж волохатого й високого коміра визирало її молоде обличчя. У неї на голові була біла шапочка присипана срібним, наче сніговим пилом. Яка ж несказано гарна була вона в тій хвилині!

Батрак, що надіхав їй назустріч, здалека пізнав „Снігову краля“, скочив із саней і зупинив коні.

— Софіє. — крикнув він розпучкою в голосі. — Софіє, звідкіля ви тут взялися? Це ж божевілля! Вертайтеся до мі-

шого окреслення тутешніх відносин додаю ще хіба те, що в нас учора на подвір'ю медпункту застрілено двох вовків.

У відповідь Марійка Сулима написала їй листа, в якому одне речення звучало: Головою Райвиконкому назначено в нас за особливі заслуги Тому Івановича Батрака, а позатим ще покищо по-старому: сидимо та боїмося дихати.

Батрак, справді, поволі, але певно пнувся вгору по шаблях партійної драбини, ні на мент не відхиляючись від лінії партії. Його всі знали й усі боялись. Було щось жорстоке в загинах його тонких уст. Жорстоке, вперте та ехидне.

Від коли передано Райвиконкомові в користування свіжо відремонтований будинок колишнього монастиря, Батрак ходив пішки на роботу. У той час завжди перед лікарнею чекала жовта бричка запряжена в пару „каштанів“ І тоді Батракові ввижалася Софія. Ось ось збіжить вона сходами вниз, стрибне на бричку, та лягнувши пугою покотить долі містом, збираючи повітні усмішки своїх безчисленних приятелів. Але Софія не виходила й Батрак відвертав погляд у бік, а проте ні одного ранку не зміняв своєї дороги на іншу.

Одного погідного дня вертався він зі Львова у свій район і приказав водієві стати в Саджаві, а сам пішов городами до колгоспу. Сонце гріло лагідно, а в діброві цвіли білі підсніжки. Батрак став над річкою під вербами, що збирались цвісти і пізнав, що це було те саме місце, де торік сидів він з Софією.

— Ну, це вже чорт зна, що зі мною робиться. — сказав він сердито в голос, наступаючи чоботом на білі квіточки. Коли перейшов кладкою почерез річку, минаючи надбережні кущі та дерева й ступив на терен колишнього монастирського парку, то пристанув і аж охнув з дива. Парку не стало, а на місці, де росли старі липи й квітучі кущі, білили тепер високі недбало стяті пеньки.

Батрак присів утомлений на

липовий пеня і тут зразу ж обсіли його сумніви. Йому навіть здавалось, що він починає розуміти дещо з фактів життя і їхнього співвідношення до людини, яка потопає в морі суперечностей, нерозумна та зловна. Він охопив голову руками наче зі страху, щоб тих сумнівів не побачив хтось посторонній. Через деякий час він ствердив, що в нічому не розбирається і тихцем наче злодій подався до машини.

Наче то все було гаразд. Дружина подала на стіл смашний обід, сини хвалились гарними оцінками в школі, на роботі всі були готові сповняти Батракові бажання, але він не мав чомусь ні хвилини спокою. Звідкілясь родилися в нього думки, яких раніше зовсім не було. Він скривав їх перед самим собою, а одночасно не міг їх відректися. Що це було? Суперечності в самому його нутрі? А що творить те нутро людини, таємне і незбагненне? Тссс! Тихо! Зовсім тихо! Розумієш?! Ні слова більше! Ось історія В.К.П.(б.), читай і не думай! Головно не думай! За тебе думає партія!

Батрак схоплюється з місця і промірює кімнату до самого ранку, а тоді йде на роботу. Йде повільно, сердитий, втомлений, блідий, що аж прокожі його виминають. Він знає, що перед ним ще багато робочих ранків і він їх лякається ще більше, як люди його. У нього таке враження, що наче то все кругом хитається у такт його світоглядів, який прозябає разом з молодістю, весняною травою. Одночасно він свідомий того, що йому ніяк не вдержати балансу поміж суперечностями його думок та вчинків. лінії партії та самим життям. Його кривавим минулим і теперішніми думками.

Індіяна, листопад 1952.

Шістдесятя книжка

Відома англійська письменниця Агада Хресті, що пише кримінальні повісті, видала недавно тому шістдесятю книжку.

ІЗ ДИТЯЧИХ КНИЖОК

Гарфа Леїлі. Легенди про Христа Константи́ни Малицької. Видавництво Євшан-Зілля. Ілюстрації Юрія Кульчицького. Торонто 1953.

Здається ніодна книжка, що появилася на еміграційному книжковому ринку не здобула стільки прихильних рецензій, що "Гарфа Леїлі".

І не дивно, бо й авторка і видання заслуговують вповні на те виймкове призначення літературних критиків і педагогів. "Треба радіти цьому виданню", пише бібліофіл Володимир Дорошенко. Як же не радіти нам, жінкам-матерям та громадським працівницям! Авторка, Константина Малицька чи Віра Лебедова — це одна з перших піонерок жіночого руху, велика громадянка, виховниця цілих поколінь, дитяча письменниця, редакторка "Дзвінка", а при всьому скромна жінка, з серцем і відчуттям всієї краси життя.

Можливо, що перша поява цих легенд колись не викликала такого ентузіазму в часі, коли творила Леся Українка, жив Іван Франко, була доступна чужа література з такими перлинами, як легенди Зельми Лагерлеф. Тепер, серед такої посухи на добру книжку, яка мала б своєрідні цінності для старого й малого, треба дійсно радіти і дякувати за ті золоті зерна духової краси й сили. Тематика обіймає містерію Різдва аж до Голгофти, а представлена так, що сьогоднішній озвірилий, змеханізований світ та люди, з ніжної любови звірят та природи мусіли б учитися і черпати засади любови ближнього у взаєминах людини до людини. Як же помічною стане ця книжка у важкому виховному шляху сучасної матері!

Саме видання дуже дбайливе. Ця пишна своїм мистецьким оформленням книжечка з дереворитами молодого мистця Юрія Кульчицького, може прикрашувати найвибагливішу бібліотеку чи скромну хатину робітника. Жаль тільки, що наша рецензія трохи спізнена, але

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933 AND JULY 2, 1946 OF "OUR LIFE" published monthly at Philadelphia, Pa., for Nov. 1, 1953

State of Pennsylvania
County of Philadelphia

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Mrs. Cecilia Gardecka, who having been duly sworn according to law deposes and says that she is the managing editor of "OUR LIFE" and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily, weekly, semi-weekly, or tri-weekly newspaper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, and July 2, 1946, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are:

Publisher, The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Business Manager, Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St. Phila.
Managing Editor, Mrs. Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Phila., Pa.
Managing Editor, Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Phila.

2. That the owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding one per cent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company, or other unincorporated concern, its name and address, as well as those of each individual member, must be given).

The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 North Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Helen F. D. Lototsky, President, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Catherine Yarosh, Rec. Sec., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Maria Babiak, Treas., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state).

None.

4 That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other judiciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances embracing affiant's which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 2000.

(This information is required from daily, weekly, semi-weekly and tri-weekly newspapers only).

Cecilia Gardecka, Managing Editor.

Sworn and subscribed before me this 30th day of September, 1951.

Emil Kulchycky

My commission expires January 4, 1953

"Гарфа Леїлі" ніколи не втратить на актуальності. Тому дуже гаряче поручаємо її нашим передплатникам і читачкам.

К. Гардецька

У листопаді відбувся в Літ.-Мистецькому Клубі в Філадельфії вечір Оксани Лятурнської. Б. Кравців подав жмут спогадів про зустрічі з поеткою, а артистка Ліза Шашарівська й Остап Тарнавський відчитали ряд її поезій.

ТАБЛИЦЯ ВЗОРІВ Ч. 2

Взори цієї таблиці походять із с. Топорівців, пов. Городенка в Галичині. Перерисовані із взірника Союзу Українок Америки, що був виконаний у згаданому селі в 1935 р. на замовлення Гол. Управи СУА. Всі взори вишиті хрестиками.

Ч. 1. Вуставка сорочки.

Ч. 2. Взір із рукава сорочки.

Ч. 3, 4. Взірці з дудів.

Ч. 5. Вуставка сорочки.

Вишивка українських сорочок із Городенщини

Copyright by "BAZAAR", Philadelphia.